ORSA KOMMUN

Årsredovisning 2021



ORSA KOMMUN

Omslagsbild: Utsikt från inlandsvägen (C) Mostphotos

Innehåll

INLEDNING

Hit gick skattepengarna 2021 4
Vision Orsa 2050 5
Förord 6

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

Översikt över verksamhetens utveckling 7
Den kommunala koncernen 10
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning 11
Händelser av väsentlig betydelse 16
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten 22
God ekonomisk hushållning, ekonomisk styrning samt måluppfyllelse 24
Balanskravsresultat 28
Väsentliga personalförhållanden 29
Förväntad utveckling 31

RÄKENSKAPER

Resultaträkning 36
Balansräkning 37
Kassaflödesrapport 37
Noter 39
Redovisningsmodell 49
Redovisningsprinciper 50
Drift- och investeringsredovisning 52

REVISIONSBERÄTTELSE 53

BILAGA

Bilaga 1 - Ekonomisk redovisning verksamheterna 55

Hit gick skattepengarna 2021

100 kr i skatt till Orsa kommun fördelades så här

2021	2020	
28,23 kr	29,10 kr	Äldre- och handikappomsorg
18,00 kr	18,43 kr	Grundskola och fritidsverksamhet
8,64 kr	9,00 kr	Gymnasienämndsverksamhet
7,54 kr	7,57 kr	Förskola
6,98 kr	6,73 kr	Årets resultat
6,97 kr	6,34 kr	Stödfunktioner, administration, utvecklingsmedel mm
6,34 kr	5,34 kr	Individ- och familjeomsorg
6,10 kr	6,02 kr	Pensioner
2,47 kr	2,10 kr	Fritidsverksamhet
2,26 kr	2,22 kr	Gata och park
1,50 kr	1,54 kr	Försörjningsstöd
1,40 kr	1,55 kr	Räddningstjänst
1,29 kr	1,23 kr	Kulturverksamhet och bibliotek
1,23 kr	1,34 kr	Arbetsmarknadsåtgärder
1,04 kr	0,87 kr	Byggnadsnämndsverksamhet
0,99 kr	1,01 kr	Musikskolan
0,38 kr	0,39 kr	Turism
0,31 kr	0,40 kr	Miljö- och hälsoskydd
0,31 kr	0,09 kr	Näringslivsåtgärder
0,28 kr	0,32 kr	Föreningsbidrag
0,13 kr	0,19 kr	Vatten o avlopp
– 0,00 kr	– 0,03 kr	Ränteintäkter
– 0,40 kr	– 0,36 kr	Integration
– 2,00 kr	– 1,39 kr	Övrigt
100,00 kr	**100,00 kr**	

Vision Orsa 2050

I Orsa skapar vi med människor, inte för

I Orsa får du vara den du är och bli den du vill

I Orsa har alla människor plats att växa. Personlig utveckling och ny kunskap har en given plats i vårt samhälle där vi tillsammans hjälps åt att bygga bildning. Här tar vi till oss utbildningar från hela världen och här finns skolan mitt i byn. Här finns barns och ungas perspektiv med i allt vi gör. I Orsa skapar vi mötesplatser där vi utvecklar innovationer och tar idéer till handling. Vi tar vara på de kvaliteter vi har och lär nytt tillsammans. Här är vi nyfikna, har glimten i ögat och har modet att testa nya vägar. Här skapar vi vår framtid.

Vi agerar i en värld av ständig förändring. Vi knyter relationer och utvecklas med vår omvärld och tar in de regionala och globala perspektiven. Vår närhet och kreativitet gör att vi är en av de bästa platserna för samarbeten som skapar värde. Här är alla viktiga i arbetet med att skapa ett hållbart samhälle där vi vill leva, gammal som ung.

I Orsa finns gemenskap, mod och skaparkraft.

I Orsa finns livskvalitet

Att bo i Orsa är att leva

I Orsa är naturen alltid tillgänglig och synlig. Här finns ett unikt centrum för upplevelser utomhus och här finns den orörda vildmarken och tystnaden. Orsa är en plats som vi är stolta över. Vi tar hand om varandra, vår miljö och vår natur och här behöver ingen vara ensam. Vi har ett liv i balans och det är tryggt att leva just här.

Vi har en fot i historien och en i framtiden. Här finns en kulturbygd med en särskild känsla och anda. Här finns hus som berättar vår historia och nya hållbara boenden som sticker ut. Orsa är en mittpunkt för musik och kultur och här finns en framtidstro där vi bevarar och skapar nytt med stolthet och glädje.

I Orsa har vi tid och kraft att leva.

I Orsa gör vi saker möjliga

I Orsa möter du det enkla

I Orsa finns en naturlig närhet och ständiga samtal mellan invånare, besökare, föreningar och företagare. Här finns en välkomnande öppenhet som lägger grunden för allt vi gör. Vi kommunicerar i alla riktningar och här finns Sveriges bästa invånardialog.

I Orsa gör vi saker tillsammans och på ett enkelt sätt. Här är det lätt att skapa, mötas, förnya och förvalta. Genom vår öppenhet är vi trovärdiga och har ett klimat där alla strävar efter bra lösningar för dem vi finns till för. Här både vill och hinner vi mer.

Vi och vår skog och mark, våra byar och centrum bjuder in till nya möjligheter. Här finns företagare och entreprenörer som erbjuder tjänster och produkter både lokalt och globalt. Här möter digitala lösningar både unika affärer och personlig service, vilket för många är ett resmål i sig. Här är det helt enkelt lätt att uppleva kvalitet.

I Orsa gör vi det möjligt.

En orolig tid

När dessa rader skrivs så är den ryska invasionen av Ukraina inne på sin fjärde vecka. I media visas fruktansvärda bilder av civila som sårats och dödats, vi ser byggnader och hela städer som förvandlas till grushögar. Det som händer är svårt att ta in och tankarna går till alla som drabbas. Vi har på kort tid gått från en pandemi till ett krig i vårt närområde. Vi förbereder oss på bästa möjliga sätt för att ta emot flyktingar från Ukraina och på att hantera en eventuellt allvarligare situation säkerhetsmässigt.

2021 års resultat, både vad gäller ekonomin och verksamheten i stort, har påverkats av pandemin. Det ekonomiska resultatet är det bästa någonsin och många nyckeltal har gått i rätt riktning. Det är ett bra utgångsläge inför den osäkerhet som råder om den framtida ekonomiska utvecklingen med anledning av kriget.

Vi flyttar fram våra positioner inom flera områden. Antalet invånare ökar, bostads- och kompetensförsörjning har högsta prioritet och vår position när det gäller företagsklimatet har förbättrats. Detaljplanen för det nya äldreboendet Slipstenen är under antagande och förhandlingarna om finansiering av överföringsledning för VA till Grönklitt är i slutfasen. Utbyggnaden av Trimsarvets förskola i södra Orsa är på gång.

Arbetet med invånardialog för att nå visionen om Sveriges bästa invånardialog i Orsa 2050 fortsätter. Vi har just sjösatt den största organisatoriska förändringen på mycket länge när omsorgen ska gå från en deltids- till en heltidsorganisation. Heltidsresan med målet att alla ska ha rätt till en heltidstjänst är ett led i arbetet med att kommunen ska vara en attraktiv arbetsgivare och att klara framtida kompetensförsörjning.

Det är våra medarbetare som är nyckeln till framgång. Engagemanget är stort att ge bra service till kommuninvånare och brukare, kunskap till elever, service till företagen och allt det som är kommunens uppdrag. Ni visar ett stort engagemang för att ge bra service till kommuninvånare och brukare, kunskap till elever, service till företagen och allt det som är kommunens uppdrag. Till er vill jag framföra ett stort tack.



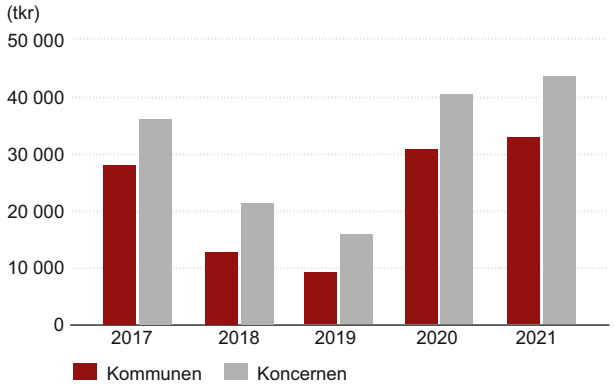
Mikael Thalin (C)
Kommunstyrelsens ordförande

Förvaltningsberättelse

Översikt över verksamhetens utveckling

Pandemin har fortsatt inneburit höga kostnader inom omsorgen, samtidigt som bidragen från staten minskat. Däremot har skatteintäkterna ökat betydligt mer än budgeterat, och liggande skatteprognoser för de kommande åren är bättre än förväntat. Vad gäller skatteprognoserna från SKR så är det sannolikt att dessa kommer att revideras ner och även att kommunens kostnader kommer att öka mer än beräknat de kommande åren. Orsaken till detta är Rysslands invasion av Ukraina och vad det kommer att innebära inte bara för världsekonomin och Sverige utan i förlängningen även för Orsa.

Årets resultat



Det ekonomiska resultatet för året överstiger det förväntade. I den kommunala koncernen uppgår resultatet till 43,5 mkr och samtliga helägda dotterbolag bidrar med positiva resultat om tillsammans 10,7 mkr.

Koncernen	2021	2020	2019	2018	2017
Verksamhetens nettokostnader (mkr)	–433	–409	–410	–395	–382
Skatteintäkter (mkr)	475	456	432	422	426
Finansnetto (mkr)	3	–5	–5	–4	–6
Resultat efter finansiella poster (mkr)	46	41	17	24	38
Eget kapital (mkr)	387	343	291	275	254
Soliditet (procent)	40	37	34	34	32
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser (procent)	25	21	17	15	12
Investeringar netto (mkr)	72	75	65	82	47
Självfinansieringsgrad, investeringar (procent)	113	102	77	64	137
Långfristig låneskuld (mkr)	394	394	369	349	370

Även om verksamhetens nettokostnader i koncernen ökade med 24 mkr och skatteintäkterna med 19 mkr, så förbättrades koncernens resultat efter finansiella poster med 5 mkr vilket beror på ett förbättrat finansnetto med 8 mkr. Merparten av det förbättrade finansnettot beror på vinst vid försäljning av Grönklittsaktier men även minskade räntekostnader i dotterbolagen med 1 mkr bidrar.

Eget kapital i koncernen fortsätter att öka och har under den senaste femårsperioden ökat med 169 mkr, vilket motsvarar en ökning med 78 procent. Under samma period har årets resultat efter finansiella poster i koncernen i genomsnitt uppgått till 33 mkr per år.

Soliditeten i koncernen fortsätter att öka och soliditeten inklusive samtliga pensionsåtaganden har under samma period ökat med 7 procentenheter till dagens 25 procent.

Nettoinvesteringarna i koncernen är lägre än budgeterat men något högre än genomsnittet de fyra föregående åren. Trots detta är självfinansieringsgraden högre än tidigare genomsnitt. För hela femårsperioden uppgår nettoinvesteringarna till 341 mkr och självfinansieringsgraden i genomsnitt till 95 procent.

Det kan noteras att i den tioåriga investeringsplanen som upprättades under 2021 bedömde dotterbolagen ett upplåningsbehov om 27 mkr under 2021, men någon nyupplåning har inte behövts under året. Orsaken är främst lägre investeringar men även bättre resultat i dotterbolagen på grund av stöd från kommunen. Vi är måna om att se Orsa kommun och de helägda dotterbolagen som ”en enhet”, vilket innebär att ekonomin för koncernen som helhet är minst lika viktig som för den juridiska personen Orsa kommun.

Kommunen	2021	2020	2019	2018	2017
Skatteintäkter (mkr)	475	456	432	422	426
Förändring skatteintäkter (procent)	4	5	2	–1	9
Invånare	6 918	6 877	6 911	6 892	6 887
Verksamhetens nettokostnader (mkr)	449	425	424	411	398
Förändring verksamhetens nettokostnader (procent)	6	0	3	3	6
Verksamhetens nettokostnad/invånare (kr)	64 958	61 793	61 330	59 583	57 801
Finansnetto (mkr)	7	0	1	1	0
Årets resultat (mkr)	33	31	9	13	28
Årets resultat i förhållande till skatteintäkter (procent)	6,9	6,7	2,1	3,1	6,6
Eget kapital (mkr)	309	277	234	225	212
Eget kapital/invånare (kr)	44 724	40 217	33 836	32 616	30 801
Investeringar (mkr) (brutto från 2013)	21	24	30	28	20
Soliditet enligt balansräkningen (procent)	69	65	61	61	62
Soliditet inklusive samtliga pensionsåtaganden (procent)	36	30	23	20	14
Likvida medel, inklusive placering värdepapper (mkr)	102	74	45	49	82
Kassalikviditet (exklusive exploateringsfastigheter) (procent)	180	138	119	123	157
Årsarbetare	519	509	516	529	533
Personalkostnad (mkr)	298	287	285	286	275
Andel av verksamhetens kostnader (procent)	56	57	56	58	56

I tabellen definieras skatteintäkter som summan av rena skatteintäkter, generella bidrag och utjämningsbidrag samt fastighetsavgift. Noterbart är att nästan hela ökningen jämfört med föregående år beror på att de rena skatteintäkterna ökat. Däremot har de generella bidragen som staten betalade ut föregående år minskat.

Verksamhetens nettokostnader ökade kraftigt vilket delvis kan förklaras av att personal- och pensionskostnader ökade mer än normalt. Vad gäller pensionskostnaderna så var ökningen ovanligt stor på grund av ändrade livslängdsantaganden. Inför kommande år kommer pensionskostnaderna att fortsätta öka mer än löneutvecklingen på grund av ett nytt pensionsavtal från och med januari 2023.

Även årets resultat 2021 hamnade på en mycket hög nivå, 33 mkr, där cirka 8 mkr avser vinst vid försäljning av aktier i Grönklittsgruppen AB. Under den senaste femårsperioden har resultatet uppgått till i genomsnitt 23 mkr vilket motsvarar 5,2 procent av skatteintäkterna.

Investeringarna uppgick till 21 mkr jämfört med budgeterade 32 mkr. Främst beror skillnaden på lägre investeringar i stadsnätet än budgeterat. Merparten av det totala investeringsutrymme som inte utnyttjades 2021 har ombudgeterats till år 2022.

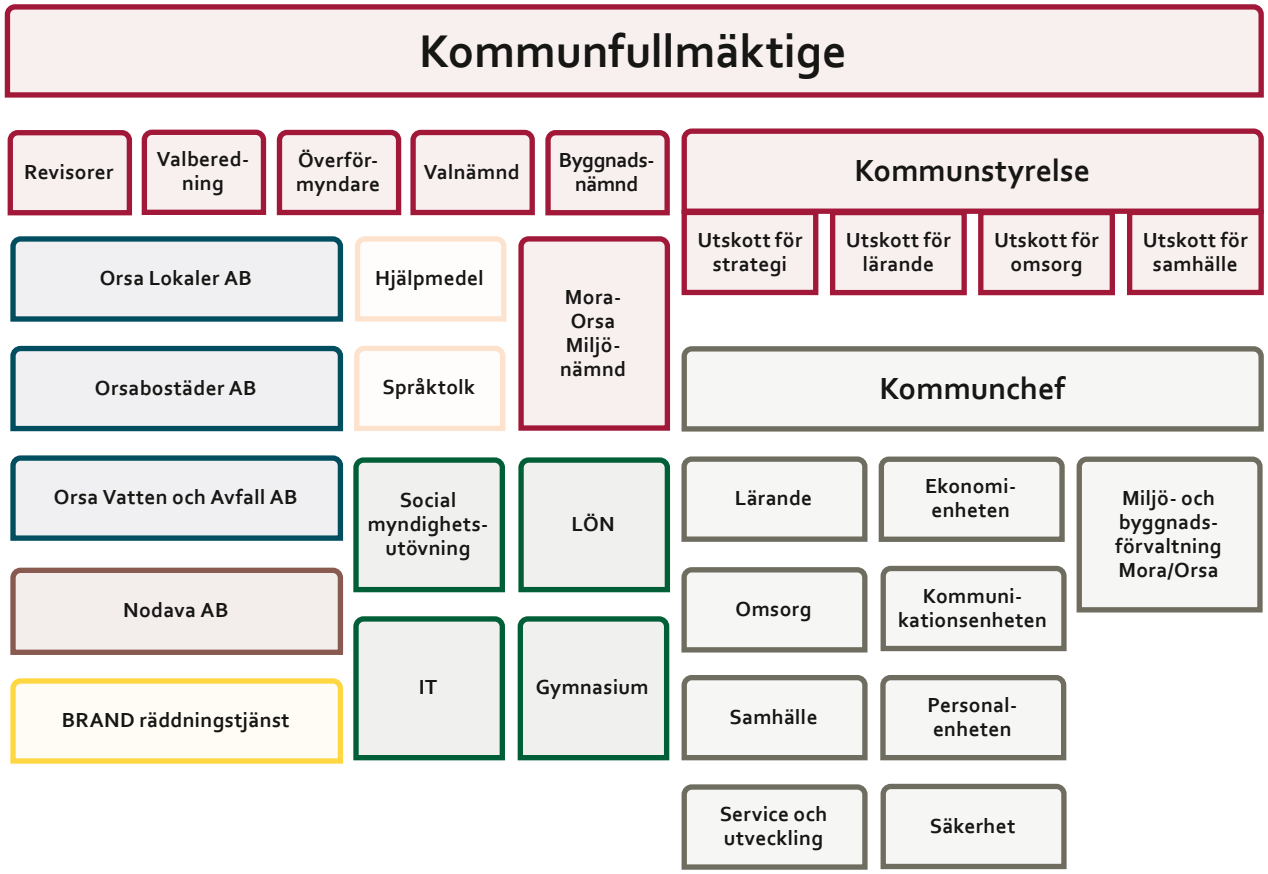
Båda soliditetsmåtten, exklusive och inklusive samtliga pensionsåtaganden, har ökat under året och förväntas öka ytterligare under kommande år.



Även kassalikviditeten har förbättrats, främst på grund av det höga resultatet men också på grund av att investeringarna i stadsnätet nu minskar samtidigt som intäkterna för anslutningsavgifter och kickback, det vill säga den avgift leverantören betalar för att få leverera tjänster i nätet, varit fortsatt höga.

Personal- och pensionskostnader ökade med cirka 11 mkr trots att miljöförvaltningens personalkostnader redovisas som köpt verksamhet efter sammanslagningen i den gemensamma miljö- och byggnadsförvaltningen i Mora från den första september 2021. Om dessa kostnader räknas in i personalkostnaderna så är ökningen omkring 15 mkr (5,3 procent) under 2021. Ökade pensionskostnader, löner och minskade bidrag för sjuklönekostnader förklarar en del men också ökat antal årsarbetare hänförligt till pandemin.

Den kommunala koncernen



= Politisk organisation, Orsa
= Gemensamma nämnder, kommun, region
= Gemensamma nämnder MOA, Mora, Orsa, Älvdalen
= Helägda bolag, Orsa
= Samägda bolag, Orsavatten och avfall, Moravatten, Älvdalens vatten och avfall
= Kommunalförbund, Mora, Orsa, Älvdalen, Vansbro, Leksand
= Tjänstemannaorganisation

ORSA KOMMUN

Kommunkoncernen är det samlade begreppet för hela kommunens verksamheter. Här ingår såväl den politiska organisationen, tjänstemannaorganisationen som helägda bolag. Kommunens uppgifter och befogenheter regleras ytterst av regeringsformen och kommunallagen.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

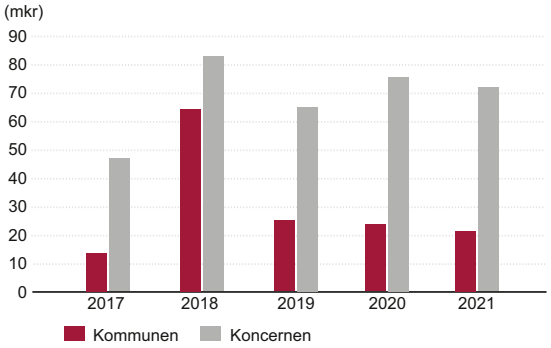
I begreppet ekonomisk ställning innefattar vi inte bara hur det ser ut idag utan också hur förutsättningarna är för att bedriva den verksamhet vi önskar även i framtiden. Här ingår att förbereda oss för de framtida investeringsbehoven, som ökar.

Koncernen

Även dotterbolagen har förstås påverkats av pandemin. Rent verksamhetsmässigt har det förstås liksom år 2020 varit negativt där det under de senaste två åren till exempel varit svårare i kontakterna mellan de anställda och kunderna. Vissa arbeten där det krävts tillgång till lägenheter och så vidare har försenats eller skjutits på framtiden. Det kan innebära ökade kostnader för ökat underhåll under kommande år. Den stora utmaningen vad gäller den framtida ekonomin i dotterbolagen är dock främst kopplad till det stora investeringsbehovet som förväntas under de kommande tio åren.

Om investeringsplanen i dess helhet genomförs så kommer koncernen i genomsnitt att investera nästan dubbelt så mycket, per år, under de kommande tio åren jämfört med vad som gjorts under den senaste femårsperioden. Den enskilt största investeringen kommande år avser byggande av ett nytt särskilt boende.

Investeringar netto, kommun och koncern



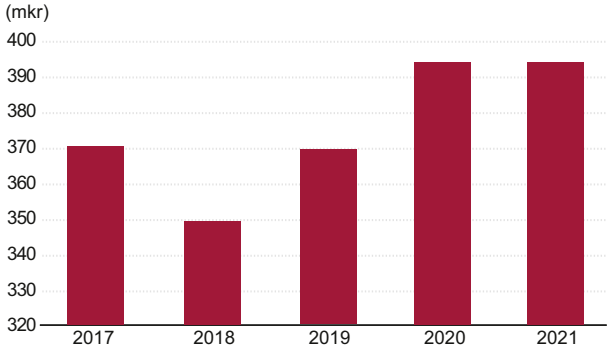
Under den senaste femårsperioden har nettoinvesteringarna i koncernen uppgått till 341 mkr varav 108 mkr skett i kommunen och 233 mkr i bolagen. Enligt tidigare upprättad tioårig investeringsplan 2021–2030 för koncernen så förväntas investeringarna under perioden uppgå till närmare 1,2 miljarder kronor. För det första året i investeringsplanen blev dock investeringarna 24 mkr lägre än vad planen angav. Investeringsplanen kommer att revideras under våren och nya förutsättningar innebär sannolikt att vissa planerade investeringar kommer att förskjutas något eller några år i tid.

Under 2021 investerades 21 mkr i kommunen och 51 mkr i dotterbolagen.

Vad gäller kommunen så har merparten av investeringarna under de senaste åren avsett stadsnätsutbyggnaden och vid årsskiftet hade vi investerat 137 mkr brutto. Inräknat statliga bidrag och anslutningsavgifter så uppgår nettoinvesteringen till 105 mkr. Anslutningsavgifter och hyresintäkter (inklusive kickback) uppgick under året till 7,6 mkr att jämföra med att de driftkostnader som påverkar likviditeten uppgick till 2,6 mkr. Anslutningsavgifterna (3,8 mkr 2021) kommer efter hand att minska och försvinna, men samtidigt kommer hyresintäkterna att öka.

I liggande investeringsplan ingår stadsnätet med totalt 17 mkr fram till och med 2024 och då vi investerat färdigt så bör stadsnätet kunna generera ett positivt kassaflöde med omkring 4 mkr per år. I bolagen avsåg cirka 13 mkr investeringar i va-anläggningar och resterande investeringar är relaterade till bostäder och fastigheter.

Låneskuld kreditinstitut, koncernen



Ingen upplåning har skett i koncernen under året och orsaken har behandlats tidigare i förvaltningsberättelsen. Vi kommer under våren att se över den tioåriga investeringsplanen och lånebehoven hos bolagen. Vi vet dock att dotterbolagen kommer att behöva öka sin upplåning, samtidigt som räntorna nu ökar.

I investeringsplanen 2021–2030 om totalt 1,2 miljarder räknade vi med att en dryg tredjedel av finansieringen kommer att ske via upplåning.

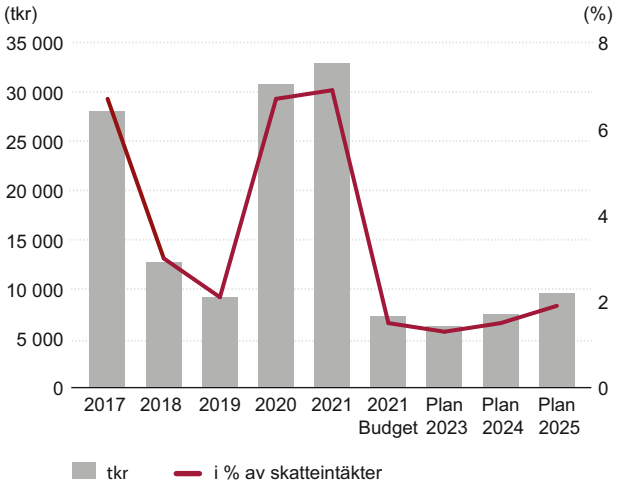
Soliditet, koncernen



I inledningen av förvaltningsberättelsen har redan koncernens soliditetsutveckling de senaste åren kommenterats. Mer intressant är hur den kommer att utvecklas efter perioden i diagrammet ovan. Under de närmaste åren då investeringarna är som störst räknar vi med att soliditeten minskar för att efter några år stabilisera sig omkring 30 procent. Då ansvarsförbindelsen för pensioner minskar över tid så förväntas koncernens soliditet inklusive samtliga pensionsåtaganden minska betydligt mindre och år 2030 uppgå till ungefär samma nivå som idag. I beräkningarna har vi räknat med att bolagen tillsammans klarar att ligga på ungefär samma resultatnivå som de gjort under den senaste 5-årsperioden.

Kommunen

Årets resultat, budget och plan



Kommunens ekonomiska mål att årets resultat innevarande år samt över budget- och planperioden i genomsnitt ska vara minst 1,5 procent av skatter och generella bidrag klarar vi med råge. Under 2021 uppgick resultatet till 6,9 procent och liggande budget och plan 2022–2025 ligger också över det ekonomiska målet. De senaste fem åren har årets resultat i genomsnitt uppgått till drygt 5 procent av ”skatteintäkterna”.

Enligt en ny skatteprognos ser prognosen för skatteintäkterna de kommande åren bättre ut än då budgeten beslutades. Denna prognos upprättades dock före Rysslands invasion av Ukraina och vad det kommer att betyda för kommande skatteintäkter är idag oklart, men sannolikt är det inte positivt. Dessutom har det tecknats ett nytt pensionsavtal för de kommunalt anställda som kommer att gälla från och med första januari 2023 vilket kommer att medföra ökade årliga kostnader och en tidigarelagd likviditetsansträngning.

Avvikelser mot budget

Belopp i mkr	Utfall		Budgetavvikelse		Procent	
	2021	2020	2021	2020	2021	2020
Kommunfullmäktige	2,4	2,1	0,3	0,5	0,5	0,5
Kommunstyrelse	28,5	27,3	0,7	1,2	6,1	6,1
Utskott för strategi	20,4	18,0	0,1	1,9	4,4	4,0
Utskott för samhälle	44,1	41,9	1,3	2,6	9,5	9,3
Utskott för lärande	163,6	162,5	5,9	2,9	35,1	36,1
Utskott för omsorg	167,4	161,1	–4,1	–0,5	35,9	35,8
Miljönämnd	1,6	2,0	0,3	–0,1	0,3	0,4
Byggnadsnämnd	5,0	4,1	–0,6	–0,1	1,1	0,9
Delsumma	433,0	419,0	4,0	8,3	93,0	93,2
Årets resultat	32,8	30,7			7,0	6,8
Summa	**465,8**	**449,7**			**100,0**	**100,0**

Av tabellen framgår att årets negativa budgetavvikelser avser utskottet för omsorg och byggnadsnämnden. I övrigt rör det sig om positiva avvikelser där covid-19 i många fall bidragit till avvikelsen, inte bara genom statliga bidrag, utan också genom lägre kostnader för utbildning, resor och så vidare.

Avvikelserna förklaras översiktligt nedan.

Kommunfullmäktige

Kostnaderna för överförmyndaren har varit överbudgeterade.

Kommunfullmäktige har haft lägre kostnader än vanligt för sammanträdesarvoden.

Kommunstyrelsen

Även om medel till kommunstyrelsens förfogande förbrukade mer än budgeterat, på grund av beslut att stödja Orsa Lokaler AB och Orsa Vatten och Avfall AB, så vägdes detta underskott upp av överskott i avsatta medel för digitalisering. Merparten av kostnaderna för digitalisering har i stället tagits direkt ute i de olika verksamheterna.

Utskott för strategi

Utskottet har sammanlagt ett mindre överskott jämfört budget trots oförutsedda kostnader för uppdateringar av it-system då dessa vägts upp av överskott för personalkostnader och förbättrade rutiner inom livsmedelsbeställningar.

Utskott för samhälle

Stadsnätsverksamheten har även i år genererat ett överskott som nästan motsvarar hela utskottets överskott. Orsaken är främst fler anslutningar och därmed högre anslutningsavgifter än beräknat. Då investeringarna i stadsnätet dessutom blev lägre än budgeterat så bidrog avskrivningar och internränta till överskottet. Även till exempel näringslivskontoret har bidragit till överskottet medan det lagts mer kostnader på fritidsanläggningarna än budgeterat.

Utskott för lärande

Närmare hälften av överskottet avser kommunens andel i det gemensamma gymnasiet med Mora och Älvdalens kommuner. Orsas andel av den totala kostnaden kommer sannolikt att fortsätta minska något då vår andel av invånare i åldersgruppen 16–18 år framgent ser ut att ligga på en ganska stabil nivå samtidigt som åldersgruppen förväntas öka totalt sett i de tre kommunerna.

Även grundskolan redovisar ett överskott jämfört med budget, dels på grund av högre intäkter än budgeterat avseende interkommunal ersättning från andra kommuner för elever som gått i skola i Orsa. Men också en stabilisering av personalkostnaderna genom en förbättrad tjänstefördelning mellan skolor som bättre korrelerar med budgeten.

Noterbart är att båda verksamheterna gymnasiet och grundskolan har något lägre nettokostnader än både 2019 och 2020. Andra verksamheter inom utskottet har dock ökat.

Utskott för omsorg

Utskottet har ett stort underskott vilket för äldreomsorgen kan förklaras av att pandemin fortsatte och med den stora merkostnader både vad gäller



personal och material. Kompensationen från staten har inte heller skett i samma omfattning som under år 2020.

Vad som inte kunnat förutses på samma sätt som ökade kostnader för äldreomsorgen är de kraftigt ökade kostnaderna för placeringar inom individ- och familjeomsorgen. Verksamheterna inom individ- och familjeomsorgen står för merparten av det samlade underskottet för utskottet.

Miljönämnden

Överskottet är hänförligt till högre intäkter än budgeterat inom miljötillsynen avseende enskilda avlopp och värmepumpar. Dessutom var personalkostnader lägre än budget då det varit svårt att hitta vikarier vid korttidsfrånvaro.

Byggnadsnämnden

Kostnader för planer har varit högre än budgeterat och oklar kommunikation mellan Orsa kommun och den med Mora gemensamma nämnden har inneburit att vissa kostnader som kunde fakturerats direkt till Orsa kommun inte har fakturerats. Även ändrade principer för periodisering av bygglovsavgifter har påverkat resultatet negativt.

Finansförvaltningen

Förutom nämnders och utskotts bidrag till den totala budgetavvikelsen på 18,8 mkr jämfört med budget, så bidrog finansförvaltningen med ett överskott på 14,8 mkr där huvudanledningen är betydligt högre skatteintäkter än budgeterat samt vinst vid försäljning av aktier i Grönklittsgruppen AB.

Ökade pensionskostnader främst på grund av ändrade livslängdsantaganden minskade dock överskottet.

Ett gott betyg på kommunkoncernens ekonomi de senaste åren som kan ses som en förberedelse för kommande investeringar och lånebehov är den riskvärdeanalys som Kommuninvest upprättar. Det treåriga medelriskvärdet låg 2018 på 1,5 och har till 2020 sjunkit till 0,5 vilket placerar oss i den bästa kvartilen av landets kommunkoncerner. Det finns idag inget som tyder på att medelriskvärdet skulle försämras utifrån 2021 års koncernbokslut då flera av de ”nyckeltal” som ingår i riskvärdeanalysen ytterligare förbättrats under 2021.

Pensioner

Kommunens riktlinjer för förvaltning av pensionsförpliktelser är gamla och idag finns inga placeringar som är förpliktade att användas för framtida pensionsutbetalningar. Kommunen har dock placerat 60 mkr i korta räntefonder. En del av denna placering (20 mkr) är tänkt för framtida ökning av aktiekapitalet i ett av dotterbolagen i samband med en större investering, och resterande 40 mkr avser tillfällig placering av överlikviditet som vid behov kan användas till pensionsutbetalningar.

Befolkningsutveckling

Under året var födelsenettot (avlidna minus födda) betydligt mindre negativt än normalt vilket främst beror på färre avlidna men även på grund av något fler födda. Under pandemiåren 2020–2021 så har det faktiskt i genomsnitt avlidit färre invånare i den äldsta åldersgruppen 80+ än genomsnittet de föregående tio åren.

Befolkningsutveckling	2021	2020	2017	2014	2011
0–5 år	384	369	345	353	370
6–15 år	670	670	704	703	699
16–18 år	211	231	251	232	272
19–64 år	3 694	3 699	3 764	3 754	3 858
65–79 år	1 440	1 400	1 321	1 272	1 183
80 år och äldre	519	508	502	498	485
Invånare totalt	**6 918**	**6 877**	**6 887**	**6 812**	**6 867**

Av tabellen framgår att allra yngsta åldersgruppen ökar, vilket delvis beror på något fler födda men främst på grund av fler inflyttade än normalt i den åldersgruppen.

Vidare kan noteras att antalet invånare i grundskoleåldern inte fortsatte minska under år 2021 till skillnad från antalet i gymnasieåldern.

Det blev under året en oväntat stor ökning av invånare i åldern 80 år och äldre, och noterbart är att hela ökningen, 11 personer, vilket motsvarar en ökning på 12 procent, avser invånare 90 år och äldre.

Sammantaget innebär ändringen i demografin att de kostnadsutjämningsbidrag vi får ökar med cirka 2,8 mkr från och med år 2023. För ett år sedan var förutsättningarna annorlunda då demografiförändringen innebar att vi tappade cirka 2,5 mkr i bidrag inför 2022.

Enligt de befolkningsprognoser vi har tillgång till (egna och SCB:s) så fortsätter minskningen av antalet invånare i skolåldern några år till. De allra äldsta (över 80 år) förväntas dock öka igen i en allt snabbare takt. Precis som för de flesta kommuner i Sverige så är den stora (sannolikt största) utmaningen framöver hur vi ska klara det behov av vård och omsorg som detta medför.

I en befolkningsprognos från 2019 så prognostiserar SCB att år 2050 kommer 852 personer i Orsa att vara 80 år eller äldre. Av tabellen ovan framgår att motsvarande siffra vid senaste årsskiftet var 519 personer. Om SCB:s prognos från 2019 stämmer så skulle det innebära en ökning med 333 personer (64 procent) och med en total folkökning med 22 personer (0,3 procent), förstår alla att vi står inför stora framtida utmaningar.

Händelser av väsentlig betydelse

Rysslands invasion av Ukraina

Rysslands invasion av Ukraina inleddes den 24 februari 2022. Säkerhetsläget har försämrats allvarligt. Allt fler människor tvingas fly Ukraina till närliggande länder i Europa.

EU beslutade 3 mars att aktivera massflyktsdirektivet, vilket innebär att personer från Ukraina ska erbjudas tidsbegränsat uppehålls- och arbetstillstånd inom EU. Det är ytterst osäkert hur många flyktingar som kommer till Sverige och hur dessa ska fördelas till kommunerna.

Omfattande sanktioner mot Ryssland har införts och de ekonomiska konsekvenserna av kriget innebär att råvarupriserna stiger och börsen faller.

Regeringen samverkar med alla berörda aktörer för att vidmakthålla och stärka Sveriges förmåga att stå emot cyberattacker och cyberspionage och Sveriges upprustar försvarsförmågan.

I början av mars aktiverade kommunen sin krisledningsstab. Kommunen omvärldsbevakar och samverkar med andra organisationer och myndigheter. Kommunen förbereder sig nu för flyktingmottagande, beredskap för brist på varor, it-störningar, påverkanskampanjer och cyberhot samt kontinuitetsplanering.

Covid-19-pandemin

Covid-19-pandemin har påverkat alla verksamheter under hela året. Verksamheterna har ställt om för att minska den allmänna smittspridningen och i december beslutade strategiutskottet att införa krav på vaccinationsbevis vid nyanställningar.

Året började dramatiskt med smittspridning på ett av kommunens äldreboenden, Orsagården. Ett intensivt arbete gjordes för att hindra ytterligare smittspridning och i takt med att allt fler omsorgstagare och medarbetare vaccinerades har verksamheten kunnat återgå till mer normala former.

För att minska smittspridningen av covid-19 har miljönämnden bedrivit trängseltillsyn även under 2021. Mycket tid har gått åt för att genomföra informationsinsatser och tillsyn och det har påverkat övrig tillsyn och kontroll enligt både miljöbalken och livsmedelslagen.

Boende och miljö

Bostadsförsörjningen är en viktig del i att nå målet om 7 000 invånare. Kommunen beslutade 2021 om en bostadsförsörjningsplan med en tidshorisont till år 2030.

Ett av bostadsprojekten är Löva Strand, där detaljplanering pågått under 2021. Löva Strand blir ett naturnära bostadsområde vid Orsasjön med vacker utsikt med de blå bergen som fond, endast fem kilometer från centrala Orsa. Utvecklingen av Löva Strand är den största exploateringen på boendemarknaden på länge i kommunen och en viktig satsning för att skapa attraktiva boendemiljöer. Om alla processer löper på enligt plan kan byggstarten ske under 2023.

Planeringen av det särskilda boendet Slipstenen på Storgärdet pågick hela året. Funktionsprogrammet är klart, projekteringen är i slutfasen och detaljplanen förbereds för att ställas ut för granskning innan fastställande i kommunfullmäktige. En demonstrationsmodell för visning och utvärdering av hur en boendelägenhet kommer att se ut, en så kallad mock-up, är byggd bredvid miljökontoret. Orsa Lokaler AB färdigställer ett förfrågningsunderlag för upphandling under våren 2022. Framtagandet av detaljplanen för området Stormyren, där Slipstenen är tänkt att byggas, är försenat vilket kommer att påverka bygglov och byggstart.

Kommunfullmäktige beslutade i september om en plan för vatten och avlopp för åren 2021–2025. Huvudspåren är att säkerställa befintlig va-anläggning och att stödja och utveckla den enskilda va-försörjningen. Stora investeringar i framtiden är överföringsledning till Grönklitt, utbyggnad av det allmänna va-nätet inom Stenberg och kommunalt avlopp i Oljonsbyn.

För ett grönare och attraktivare centrum har kommunen bland annat ökat antalet mobila enheter för blommor under sommaren. Gensvaret från invånare och besökare har varit mycket positivt.

Till ett mer levande centrum bidrog också årets sommarutställning, den första utomhusutställningen på Slipstenstorget, som innehöll en kavalkad av fotografen Anders Hansers bilder från 60-talet till idag.



För att öka tillgängligheten till den fantastiska natur som finns i Orsa har Siljansleden upprustats till glädje och användning för både invånare och besökare.

Företagsklimat och arbetsmarknad

Orsa kommun ligger fortsatt stabilt bland topp 100 i Svenskt Näringslivs rankning av företagsklimat. Orsa klättrade 11 platser från föregående år, till plats 72. Det ger också en tredje plats i länet där flera dalakommuner visar starka resultat.

Det strategiska arbetet för ett attraktivt företagsklimat fortsätter enligt kommunens näringslivsstrategi. En mängd aktiviteter genomfördes under året inom kommunens verksamheter för att främja näringslivsutvecklingen.

Under året har kommunen bildat en lokal besöksnäringsutvecklingsgrupp för att i samverkan med det regionala destinationsbolaget Visit Dalarna stärka Orsa som besöksdestination.

Invånardialog och delaktighet

En modell för så kallad Visionspeng har tagits fram, där den som har idéer om hur Orsa kan utvecklas i linje med Vision Orsa 2050 kan få stöd. Första ansökningsomgången är avklarad och två projekt har beviljats stöd.

Två invånardialoger har också genomförts i samarbetet med tankesmedjan LABLAB i Orsa under våren; *Energiomställning* och *Ungas syn på framtiden*. En workshop för att prova formen för invånardialog har också genomförts tillsammans med kommunstyrelsen. Unga kommunutvecklare som har anställts som feriepraktikanter under året har varit ett viktigt led i arbetet för att öka ungdomsinflytandet.

Kommunens nya kontaktcenter är igång och ska underlätta kommuninvånarnas kontakt med kommunen. Kommunvägledarna som arbetar på kontaktcentret kan svara på många inkommande ärenden direkt, och vid behov guida vidare till specialister ute i verksamheterna.

Barn, unga och lärande

Orsa är fortsatt i topp i länet när Lärarförbundet listar Sveriges bästa skolkommuner. Orsa hör nu till de tio bästa i landet. I fjol låg Orsa på 26:e plats när Lärarförbundet publicerade sin rankning. 2021 hamnade kommunen på nionde plats. De kriterier som bedöms är bland annat hur mycket resurser som finns till undervisning, lärartäthet och betygsresultat i åk 9.

En ny matsal stod klar på Orsaskolan under våren. Nu får eleverna äta i en trivsam miljö, som de dessutom har fått vara med och utforma själva.

Skolinspektionen gjorde under hösten en kvalitetsgranskning av resultat, trygghet och huvudmannens kompensatoriska uppdrag, det vill säga stöd för att alla ska få så likartad skolgång som möjligt, i alla kommunens skolor. Skolinspektionen slår fast att det finns en del att önska i analys och uppföljning inom området. Granskningen har gett en god grund för kommande utvecklingsarbete.

En utvärdering av elevhälsan visar att samarbetet inom kommunen behöver stärkas för att uppnå likvärdighet kring elevers behov av stöd. Kommungemensamma möten hålls nu med skolchef och representanter från elevhälsan för att styra arbetet i rätt riktning.

Då Ungdomens Hus, Orsas fritidsgård, inte kunnat ha sina vanliga aktiviteter för barn och unga på grund av pandemin, har man ställt om till pandemianpassade aktiviteter. Bland annat har pysselpåsar gjorts i ordning som barn har kunnat hämta inför loven. Det har varit ett uppskattat initiativ och det har varit stor åtgång på de populära påsarna.

Heltid som norm inom kommunals verksamhetsområden

Kommunstyrelsen beslutade i april att alla tillsvidareanställningar inom Kommunals verksamhetsområde för medarbetare inom omsorgen och kostenheten görs om till heltid. Förändringen träder i kraft från och med 28 mars 2022 och för övriga Kommunals verksamhetsområden från och med 12 augusti 2024. Vid tillämpning av heltid som norm kommer Orsa kommun att beakta den enskildes behov och önskan om möjlighet till en lägre tjänstgöringsgrad (75 eller 85 procent) i form av tjänstledighet.

Översyn av bolag och nämnder

Kommunfullmäktige beslutade i juni om reglemente och avtal för en gemensam miljö- och byggnadsnämnd för Mora och Orsa från 2023 och en förberedande gemensam förvaltning. Den nya miljö- och stadsbyggnadsförvaltningen arbetar med förberedelser för den nya gemensamma nämnden. Det kommer att innebära omställningsarbete för att skapa gemensamma rutiner, system och en delegationsordning för nämnden. Mora är värdkommun för den nya förvaltningen och en ny förvaltningschef tillträdde i maj.

2020 utreddes Nodavas (Norra Dalarna Vatten och Avfall) verksamhet, på uppdrag av Mora, Orsa och Älvdalens kommuner, med syfte att ge förslag till idéer och lösningar för att stärka utveckling och kvalitet. Utredningen utmynnade bland annat i att ägardirektiven ska ses över. Denna översyn påbörjades 2021.

I april beslutade kommunstyrelsen om avyttring av huvudparten av kommunens aktier i Grönklittsgruppen AB. Kommunen har kvar 100 aktier i bolaget för att ha möjlighet till fortsatt insyn. Aktierna såldes till Lovima AB som nu är huvudägare efter att campingdelen under sommaren såldes till United Camping-koncernen. Huvudägaren har senare begärt inlösen av de kvarvarande aktierna.

Vindkraftens framtid i Orsa

Kommunstyrelsen beslutade i juni att ge stadsbyggnadsförvaltningen i uppdrag att ta ett större grepp om arbetet med vindbruksplanen. Vid samma möte antog kommunstyrelsen ett yttrande gällande Dalavinds samrådsunderlag av etablering av vindkraft i norra Orsa. Kommunen kommer att säga nej om företaget går vidare med en tillståndsansökan.

Gemensamma nämnder och verksamheter

Norra Dalarnas Löneservice

Nämnden är gemensam för Mora, Orsa och Älvdalens kommuner. Löneservice sköter även löneadministrationen åt kommunalförbundet Brandkåren Norra Dalarna och de kommunala bolagen i kommunerna.

Ett projekt för att digitalisera anställningsprocessen påbörjades i september 2021 och fortsätter 2022. Arbetet med användarvänligheten i Löneportalen pågår löpande. Satsningar har gjorts på utbildning och det pågår arbete med ett förslag på en ny utbildningsmodell.

Uppföljningar visar att ärendehanteringen har förbättrats markant tack vare det nya ärendehanteringssystemet. Antalet ärenden som inkommer via Löneservice-support är cirka 1 300 per månad.

Gemensam servicenämnd för it

Nämnden är gemensam för Mora, Orsa och Älvdalens kommuner.

Under året har it-enheten fokuserat på digitalisering och objektstyrning. 24 e-tjänster har lanserats, och för ytterligare 12 e-tjänster pågår kartläggning och utveckling.

För att möta det växande antalet medarbetare på enheten har en omorganisation gjorts och i oktober tillsattes en programchef och en driftchef under it-chefen.

Tack vare återanvändning av elektronik har verksamheten, enligt återvinningsföretaget, bidragit till minskade utsläpp med totalt 80 781 kg CO_2 vilket motsvarar den årliga energiförbrukningen från 9,7 hushåll.

Gemensam nämnd för social myndighetsutövning

Nämnden är gemensam för Mora, Orsa och Älvdalens kommuner.

Nämnden införde under våren schablontider för hjälp i hemmet för att få en mer rättvis bild av beslutad tid jämfört med utförd tid. Differensen mellan beslutad och verkställd tid har också minskat under året. Byte av digitalt verksamhetssystem har initialt ökat tiden för uppföljningsarbete men ger på sikt effektivare uppföljning.

Familjerätten har under året haft en normal belastning och har därmed kunnat hantera ärenden utan att behöva köpa in konsulttjänster.

Gemensam gymnasienämnd

Nämnden är gemensam för Mora, Orsa och Älvdalens kommuner.

Många av gymnasiets utbildningsprogram är fulltaliga vad gäller antal elever. Målet att 65 procent av eleverna från samverkanskommunerna väljer Mora gymnasium som sitt första val uppnåddes. Ett helt nytt program, IB (International Baccalaureate) har startat med 19 elever. Av dessa kommer fyra elever från andra kommuner än samverkanskommunerna. Mora gymnasium är först i Dalarna att starta IB-programmet, som är en engelskspråkig utbildning.

Gymnasienämnden har fortsatt satsningen på Ung företagsamhet. Även gymnasiesärskolan har nu startat UF-företag, ett arbete de kommer att fortsätta utveckla.

Värdegrundsarbetet har bidragit till ökad trygghet på hela förvaltningen och kränkningsanmälningarna minskade under 2021.

Gymnasienämnden har efter en grundlig genomlysning arbetat för att få en budget i balans.

Överförmyndare i samverkan

Nämnden är gemensam för Mora, Orsa, Älvdalens, Vansbro, Rättviks och Leksands kommuner.

Tillströmningen av ensamkommande barn som behöver god man har avstannat. Det innebär att antalet huvudmän/akter numera är på den nivå det var före tillströmningen av ensamkommande barn 2015.

Överförmyndare i samverkan har valt att lägga mycket juridiskt utredningsarbete på nya ansökningar för att försöka åstadkomma rätt typ av hjälp för sökande.

Då de flesta ensamkommande barn redan tidigare har blivit myndiga har dessa ärenden avslutats. De senaste årens ärenden har så gott som uteslutande varit resurskrävande rutinärenden.

Överförmyndare i samverkan har alltid ambitionen att bibehålla en hög kompetensnivå på kansliet. Dessvärre har det under året varit en vakant juristtjänst och den juridiska spetskompetensen har lagts på chefen. Verksamheten har trots det fått flera överklaganden/prövningstillstånd i hovrätt och kammarrätt. Godemansutbildningar har också kunnat hållas, dock i en lite mindre omfattning.



Språktolknämnden i Dalarna

Språktolknämnden i Dalarna är en gemensam nämnd för Region Dalarna och kommunerna Avesta, Borlänge, Falun, Gagnef, Hedemora, Leksand, Ludvika, Smedjebacken, Säter, Orsa, Rättvik och Mora, med ansvar för språktolkförmedlingsverksamhet. Borlänge kommun är värdkommun.

Nämnden fortsatte lanseringen av tjänsten tolk online som är till för korta akuta samtal. Projektet med kulturkommunikatörer fortsätter med syfte att underlätta integration och förbättra möten mellan olika kulturer.

Under 2021 har antalet uppdrag inte förändrats nämnvärt.

Brand, Brandkåren Norra Dalarna

Brandkåren Norra Dalarna är ett kommunalförbund mellan kommunerna Mora, Orsa, Älvdalen, Vansbro och Leksand.

Den olycksförebyggande verksamheten har trots pandemin kunnat hållas på en normal nivå. Däremot har tillsynen blivit något eftersatt. Brandkåren gjorde 80 tillsynsinsatser, varav 50 ledde till föreläggande av åtgärder.

Över 1 800 personer har påbörjat kommunernas utbildning i brandsäkerhet och 1 613 är helt klara med den. Omkring 1 000 personer är klara med den praktiska delen. Över 500 personer har deltagit i skolutbildningar och hjärt- och lungräddning.

Brandkåren har haft tre större bränder under året. En stor resurskrävande skogsbrand inträffade i Bonäs i Mora kommun där snabb brandspridning hotade byggnader. Brandkåren förberedde evakuering, men behövde inte genomföra den. Både privata resurser, MSB och Räddningsregion Bergslagen samverkade med brandkåren i arbetet. Branden är en av räddningsregionens och Brandkåren Norra Dalarnas största bränder.

Fulufjällets nationalpark drabbades av en skogs- och markbrand i svårtillgänglig miljö. Liksom vid branden i Bonäs nyttjades MSB:s flygande resurser och norska styrkor hjälpte till i arbetet.

I Vansbro utbröt en brand i en pelletsfabrik. Trots stor spridningsrisk kunde branden begränsas och produktionen kunde återupptas efter ett par dagar.

Konceptet ”Första insatsperson”, FIP, har införts i Idre och Särna och verkar redan innan utvärdering ha haft god effekt i de fall de fått rycka ut.

Bolagen

Orsabostäder AB

Orsabostäder AB är kommunens helägda bostadsföretag.

Orsabostäder hade en vakansgrad på 1,4 procent för 2021 och en omflyttningsfrekvens på 21 procent vad gäller bostäder, vilket motsvarar cirka 14 lägenheter per månad som byter hyresgäst. Omflyttningsfrekvensen var som tidigare år medan vakansgraden ökade mot förra året på grund av ROT-renoveringen på Dalagatan 16 som blev försenad med tre månader.

De större projekten under året var ROT- renoveringsprojekt på Dalagatan 16 som startade 2020 och blev klart vid halvårsskiftet 2021, fönsterbyte på Kyrkogatan 24, renovering av parkering och installation av motorvärmare på Kyrkogatan 17 samt återuppbyggnad och återställning av brandskadorna på Storgärdet, Storgatan 11 och Barkgatan 3.

Orsabostäder samverkar med hyresgäster, hyresgästföreningen och Nodava för att få till bra rutiner för avfallshantering och fastighetsnära insamling.

I hyresförhandlingen blev överenskommelsen om hyreshöjning 2,2 procent från och med 1 april.

Orsa Lokaler AB

Orsa Lokaler förvaltar lokaler där kommunen driver sin verksamhet.

Tillsammans med verksamhetsområdet service och utveckling ser bolaget över nuvarande gränsdragningslista, det vill säga vilken verksamhet som har ansvar såväl praktiskt som ekonomiskt för olika lokaler, samt på vilken nivå.

Ett företag inom proteintillverkning blir Orsa Lokalers största hyresgäst på Borns industriområde. Företaget har ambitioner att utöka sina lokalytor i takt med ökad efterfrågan på deras produkter.

I projekteringen av det nya särskilda boendet Slipstenen har en detaljplan tagits fram som ska antas under 2022.



Andra stora projekt som utförts eller pågått under året är tillbyggnad av förskolan på Trimsarvet där projektering pågår, renovering av fasad och fönsterbyte på Orsaskolan och ombyggnation av tvätteriet på Orsa lärcentrum.

Orsa Vatten och Avfall AB

Orsa Vatten och Avfall AB äger och förvaltar Orsa kommuns vatten- och avloppsanläggningar samt avfallsanläggningar.

Projektet att byta larm på avloppsreningsverk, pumpstationer och tryckstegringar påbörjades och fortsätter 2022. Även utbyte av styrsystem görs löpande på grund av föråldrad teknik och för att få driftsäkerhet. Ett biotorn (en biologisk bädd som avlägsnar organiskt material) färdigställdes vid avloppsreningsverket vid Bunk under 2021. Ett omfattande arbete med förnyelse av ledningsnät har också skett med fokus på Orsa camping, Höglunda, Blåmesvägen och Grindals väg.

En översyn av alla larm som ingår i styrsystemet påbörjades 2021 och fortsätter 2022. Målet är en likvärdighet i larmbedömningar inom Nodava. Det skapar också en tydlighet och trygghet för beredskapspersonal om vilka larm som kräver åtgärder direkt eller kan vänta.

Eftersom insamlings- och återvinningsansvaret för returpapper övergår till kommunerna från och med 2022 pågick under året en dialog mellan berörda parter nationellt och regionalt om praktiska lösningar. Nya avfallsföreskrifter som är gemensamma med Mora och i stort sett gemensamma med Älvdalen är antagna. Föreskrifterna är synkroniserade med den avfallstaxa som antogs under året.

Upphandling av insamling av kommunalt avfall (tidigare hushållsavfall) har utförts och innebär att en ny entreprenör tar över verksamheten våren 2022. Upphandling av fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper vid kommunala verksamheter och bostäder påbörjades.

Bolaget påbörjade ett arbete för att utveckla organisationen och tydliggöra de olika rollerna i arbetet mot Nodava 2025.

Under hösten utfördes en enkätundersökning, Svensk avfallshantering 2021. Undersökningen visar att Orsa tillhör de 15 bästa av de totalt 61 kommuner som medverkade i undersökningen. Bland annat är Orsa bland de bästa inom kategorin ”nöjdaste kunder”.

Nodava, Norra Dalarna Vatten och Avfall

Nodava tillhandahåller vatten-, avlopps- och avfallstjänster i ägarkommunerna Mora, Orsa och Älvdalen.

Styrelsen gav under året vd i uppdrag att ta fram ett underlag med förslag på grundbemanningsnivå, förslag på minskning av personalstyrkan samt vilka delar av Nodavas verksamhet som kan läggas ut på entreprenad. Utifrån ägardirektivet till Nodava har en kartläggning gjorts över vilka arbetsuppgifter som ska utvecklas och vilka som Nodava inte har i uppdrag att utveckla. Förändringsresan fortsätter även 2022 och framåt.

En annorlunda form av medarbetarundersökning lanserades under hösten och ska pågå under ett år. Undersökningen går ut på att systematiskt och kontinuerligt fånga aktuella nulägesbilder av hur medarbetarna trivs med arbetet och på arbetsplatsen. Resultatet ger chefer och skyddsombud bra underlag för det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Den nya hemsidan lanserades i november för att leverera bättre digital service till abonnenterna och för att underlätta för personalen att både administrativt och praktiskt möta behov, frågor och uppdrag.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Orsa 2050

All styrning i Orsa kommun tar sin utgångspunkt i den gemensamma visionen, Orsa 2050. Visionen beslutades av kommunfullmäktige våren 2020 och ska fungera som en ledstjärna och vara styrande för hela kommunens utveckling. I det dagliga arbetet ska visionen vara vägledande i allt från målformuleringar till genomförande av uppdrag och aktiviteter.

Kommunens verksamheter styrs också på olika sätt av lagar. Grundläggande krav finns i kommunallagen, förvaltningslagen och aktiebolagslagen. Kommunens verksamhet regleras i vissa fall även genom speciallagar för olika områden. Inom kommunen finns dessutom styrdokument som alla verksamheter är skyldiga att följa. I styrdokumenten regleras ramar och gemensamma förhållningssätt för verksamheterna.

Mål- och resultatstyrning

Kommunens styrmodell bygger på mål- och resultatstyrning. Det innebär att kommunfullmäktige beslutar om de övergripande mål som kommunkoncernen som helhet ska arbeta mot, för att röra sig i riktning mot visionen. De övergripande målen har ett längre tidsperspektiv. Varje bolag, nämnd samt kommunstyrelsen tar sedan fram egna verksamhetsmål. Kommunens mål och budget sammanställs sedan i kommunplanen. Kommunens styrmodell beskrivs närmare i dokumentet *Styrmodell för Orsa kommun*.[1]

Ekonomistyrning

Kommunens resurser ska användas och utnyttjas effektivt. Då resurserna är begränsade måste såväl uppdraget till verksamheterna som de arbetssätt som används inom verksamheterna planeras och genomföras i förhållande till de ekonomiska förutsättningarna.

Kommunallagen anger att kommuner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet, vilket innebär att de ska sköta sin ekonomi på ett ansvarsfullt sätt. Kommunerna ska enligt lagen anta mål både för ekonomin och för verksamheten – så kallade finansiella mål och verksamhetsmål. De finansiella målen ger ramar för verksamhetens omfattning och resultat, och verksamhetsmålen anger hur medlen ska användas på ett ändamålsenligt sätt.

Uppföljning och kvalitetssäkring

Det ligger på varje nämnd och bolag att ansvara för god kvalitet i uppföljningsarbetet och för att detta sker enligt en väl utarbetad process. Vid större avvikelser ska dessa omedelbart lyftas för diskussion. Systematisk uppföljning och analys är en central och viktig del i styrmodellen.

Varje nämnd och bolag ansvarar för att regelbundet och systematiskt följa upp den egna verksamheten utifrån mål och resultat, kvalitet, ekonomi och personal.

I kommunens delårsrapport och i den avslutande årsredovisningen lämnar kommunstyrelsen en övergripande rapport till kommunfullmäktige om hur kommunen lyckats leva upp till de mål som finns i kommunplanen.

I såväl delårsrapporten per augusti som i årsredovisningen redovisas måluppfyllelse, resultat, ekonomisk ställning och finansiering. Även en sammanställning av resultatet för hela kommunkoncernen, det vill säga kommunen och bolagen gemensamt, redovisas.

En översiktlig ekonomisk uppföljning samt prognos görs i mars. Ytterligare en översiktlig uppföljning till och med april görs inför budgetberedningen i maj.

[1] https://orsa.se/download/18.16e2d86f1799e2f3ccb9a3/1621863898577/Styrmodell%20Orsa%20kommun.pdf



Kvalitetssäkring av grunduppdraget

I ansvaret ingår att kvalitetssäkra verksamheten och ständigt utveckla och förbättra den service och de tjänster som kommunen levererar. Hur det systematiska kvalitetsarbetet är uppbyggt kan se olika ut inom kommunens olika verksamheter, men utgångspunkten är att kvalitetsarbetet ska göras regelbundet och systematiskt. I arbetet bör det ingå moment för att följa upp verksamheten, analysera resultaten och utifrån detta planera och ständigt utveckla verksamheter, service och tjänster.

Internkontroll

Orsa kommuns internkontroll genomförs utifrån reglemente för internkontroll, beslutat 2018 av kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för internkontrollen inom kommunen, vilket även omfattar kommunala bolag, gemensamma nämnder och andra verksamheter som kommunen har engagemang i. Internkontrollen ska säkerställa lagefterlevnad, ändamålsenlighet och kostnadseffektivitet i verksamheterna och att verksamheternas rapportering och information är tillförlitlig. Internkontrollen planeras och utförs med systemstöd och med en digital arbetsprocess.

Här följer några av de viktigare kontrollerna och rapporterna från internkontrollen under 2021.

- Verksamhetsområdet service och utveckling har rapporterat en mindre avvikelse för kontrollen av kvaliteten i politiska beslutsunderlag för nämnder och bolag. Förbättring av arbetsprocesserna fortsätter 2022, med bibehållen rapportering till kommunstyrelsen.

- Verksamhetsområdet lärande har rapporterat en mindre avvikelse gällande risken för bristande likvärdighet mellan skolenheterna. Den betygsjämförelse som gjorts visar inga tydliga skillnader mellan skolenheterna. Verksamhetsområdet lärande gör fördjupade analyser 2022.

God ekonomisk hushållning, ekonomisk ställning samt måluppfyllelse

Måluppfyllelse

Kommunens övergripande mål bygger på Orsa kommuns vision 2050 och struktureras efter visionens tre huvudområden.

Kommunen har i sitt målarbete använt sig av tre index från Statistiska centralbyråns medborgarundersökning; nöjd-inflytande-index, nöjd-region-index och nöjd-medborgar-index. Vid den senaste undersökningen har dessa index ersatts av procentsatser av de svarande i undersökningen. Det går därför inte att direkt jämföra de mått kommunen angett i målbeskrivningarna med resultatet i SCB:s undersökning. Det går dock att göra ungefärliga jämförelser med övriga deltagande kommuner och Orsa kommuns förändring gentemot dessa.

I Orsa skapar vi med människor, inte för

Övergripande mål:

Invånarna ska vara nöjda med inflytandet i kommunen enligt SCB:s nöjd-inflytande-index, NII – helhet.

Måluppfyllelse:

I den nya mätningen motsvaras NII av påståendet ”Invånarnas möjlighet till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter är bra, andel (%)”. 21,1 procent har angett att möjligheten är god. Detta resultat är över snittet 19,5 procent bland deltagande kommuner.

Uppfattningen är att kommunen har förbättrat resultatet något i jämförelse med andra kommuner. Orsa ligger över snittet i landet när det gäller inflytandet för invånarna, även om resultatet är lågt.

Verksamheternas bidrag till måluppfyllelsen:

Samhälle:
Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som börjat arbeta.

Utfall 37 %, måluppfyllnad 123,3 %. ●

Resultat vid avslut i kommunens arbetsmarknadsverksamhet, deltagare som börjat studera.

Utfall 7 %, måluppfyllnad 70 %. ▲

Service och utveckling:
Barn och unga ska ha vetskap om sina möjligheter att påverka i samhället. Resultat Lupp-enkät.

Utfall 26 %, måluppfyllnad 65 %. ▲

Lärande:
Upplevd studiero ska öka från 73 procent till 100 procent med fokus på fysiska lärmiljöer.

Utfall 78 %, måluppfyllnad 78 %. ▲

Vid den årliga enkät som Skolinspektionen genomför bland elever i åk 5 och 9 upplever sig Orsas elever trygga i sin skolmiljö. Orsas F–6-skolor hade ett indexvärde på 8 vilket är i nivå med det nationella genomsnittliga indexvärdet som var 7.

Andelen elever som får minst betyget E på nationella provet i matematik ska öka från 86 procent till 100 procent. På grund av covid-19-pandemin ställdes de nationella proven in under våren. Matematikmålet är därför inte mätbart.

Andelen elever som i ungdomsenkäten Lupp anger att de får ha inflytande i skolan ska öka från 2,06 till 3 på en skala 1–5. Lupp-undersökningen genomfördes på högstadiet under hösten. Resultatet går inte att jämföra med föregående år då det nu redovisas i procent och inte i indexskala.

I Orsa finns livskvalitet

Övergripande mål:

Antalet invånare ska öka till 7 000 (mål 2021: 6 940).
■ Måluppfyllnad. Utfall 31/12: 6 918.

Verksamheternas bidrag till måluppfyllelsen:

Service och utveckling:
Service och utvecklings bidrag till detta mål är att ha tagit fram en bostadsförsörjningsplan där prioriterade områden för byggnation av bostäder finns med för att underlätta planeringen.

Övergripande mål:

Invånarna ska vara nöjda med att leva och bo i Orsa kommun enligt SCB:s nöjd-region-index (NRI) – helhet.

Måluppfyllnad.

95,9 procent av de som svarat på medborgarundersökningen anser att ”kommunen är en bra plats att bo och leva på” enligt den nya mätningen. Det är fyra procentenheter över rikssnittet och jämfört med kommuner i samma storlek ligger Orsa tvåa bland de kommuner som deltar i undersökningen. 62,8 procent av de svarande kan rekommendera andra att flytta till kommunen, vilket är över genomsnittet. Bedömningen är att målet är uppnått, även om mätningen inte är direkt jämförbar.

Verksamheternas bidrag till måluppfyllelsen:

Samhälle:

Det nationella, regionala och lokala utbyggnadsmålet för stadsnätet är uppnått till 98 %.

Omsorg:

Brukarbedömning inom särskilt boende äldreomsorg – inflytande och tillräckligt med tid, andel (%) grönt inom en treårsperiod.

Det saknas uppgifter om utfallet då Socialstyrelsen slutat framställa resultat för detta mått.

Brukarbedömning inom hemtjänst äldreomsorg – andelen brukare i kommunen som besväras av ensamhet (%) – grönt inom en treårsperiod.

Målet är uppfyllt. I senaste resultaten från Kolada uppger 49 procent av de svarande att de besväras av ensamhet, vilket är en minskning från 63 %.

Miljöförvaltningen:

Senast år 2027 ska alla bristfälliga enskilda avlopp vara åtgärdade för att minska utsläpp av föroreningar. För att nå målet ska 100 enskilda avlopp i Mora respektive Orsa kommun kontrolleras varje år.

Måluppfyllnad 100 %.

Senast år 2022 ska offentlig kontroll ha utförts vid alla kommunala anläggningar för produktion av dricksvatten för att minimera de negativa hälsoeffekterna orsakade av kemiska och mikrobiologiska ämnen. Förvaltningen har utfört kontroller enligt det operativa målet om skötsel och underhåll av reservoarer. Bedömningen är att målet kan uppfyllas under 2022.

I Orsa gör vi saker möjliga

Övergripande mål:

Invånarna ska vara nöjda med kommunens verksamheter. SCB:s nöjd-medborgar-index – helhet.

Måluppfyllnad.

I den nya undersökningen svarar 87,4 procent positivt på påståendet ”Kommunen sköter sina olika verksamheter bra”. Det är statistiskt säkerställt långt över snittet på 79,3 procent i landet. Bland kommuner i samma storlek ligger Orsa trea i landet av de kommuner som deltar i mätningen. Placeringen indikerar att Orsa nått målet, även om mätningen inte är direkt jämförbar.

Verksamheternas bidrag till måluppfyllelsen:

Samhälle:

Orsa har som första kommun uppnått det nationella, regionala och lokala utbyggnadsmålet för stadsnätet med 98 %.

Övergripande mål:

Orsa är bland topp-50 i Svenskt Näringslivs rankning av företagsklimat.Målet topp-50 ska uppnås 2022. För 2021 var delmålet plats 75 och Orsa hamnade på plats 72.

Måluppfyllnad.

Verksamheternas bidrag till måluppfyllelsen:

Miljöförvaltningen:

Senast år 2022 ska Orsa ha hållbara handläggningsprocesser och ha ökat effektiviteten genom att införa minst fyra digitaliserade processer. Bedömningen är att målet kommer att uppnås. Förvaltningen har under året tagit fram en e-tjänst för anmälan om värmepump och har även påbörjat arbetet med en tillsynsmodul som ska användas vid inspektioner. Funktionen är installerad i ärendehanteringssystemet och tas i drift våren 2022. Förvaltningen har även arbetat kontinuerligt med ärendehanteringssystemet för att få till effektiva och rättssäkra handläggningsprocesser.

Senast år 2022 ska nöjd-kund-index, NKI, enligt insiktsmätning för miljö- och hälsoskydd och livsmedel vara minst 75.

Hittills finns inget resultat att redovisa då endast Orsa genomfört insiktsmätning. Mora kommun genomför insiktsmätningar vartannat år, nästa gång 2022.

NKI för företag i Orsa 2020 var 60 för livsmedel, och saknas för miljöbalken på grund av för få svar.

Stadsbyggnadsförvaltningen:
Betyget för service och bemötande mot företag ska öka från 3,5 till 3,8 i Svenskt Näringslivs undersökning av näringslivsklimatet 2021. ▲

Genomsnittstiden för beslut om bygglov från kompletta handlingar ska vara högst 8 veckor. ●

Övergripande mål, ekonomi:

Kommunens resultat ska under perioden i genomsnitt uppgå till minst 1,5 procent av skatteintäkterna. Med skatteintäkter avses summan av skatteintäkter, generella bidrag och kommunalekonomisk utjämning. ●

Målet är uppnått för 2021 och budget 2022, samt plan 2023–2025 som följer de ekonomiska riktlinjerna. År 2021 uppgick resultatet till 6,9 procent av skatteintäkterna.

Kommunen ska klara sina investeringar utan att ta upp några nya lån. ●

Målet är uppnått då kommunen inte tagit upp några nya lån under året. Även detta mål är borttaget från och med 2022.

Årlig avsättning till resultatutjämningsreserv ska ske tills den uppgår till 35 mkr. ●

Målet uppnåddes redan 2020.

Kommunens soliditet, inklusive alla pensionsåtaganden, ska varje år öka för perioden. ●

Målet är uppnått då kommunens soliditet inklusive alla pensionsåtaganden ökade med 6,0 procentenheter till 36,4 procent.

Målet är borttaget från och med 2022 då kommunen istället koncentrerar sig på soliditeten för koncernen.

De prognoser som lämnas i delårsbokslutet ska avvika med maximalt 2 procent jämfört med utfallet vid årsbokslutet. ●

Även om det fanns stora skillnader bland nämnder och utskott (både positiva och negativa) var den totala avvikelsen positiv med 0,1 procent. Även för finansförvaltningen var avvikelsen positiv, med 0,3 procent.

Bolagens bidrag till måluppfyllelsen:

Orsabostäder AB:
Orsabostäder AB:s direktavkastning (rörelseresultat före avskrivningar/fastigheternas värde) ska under perioden uppgå till minst 5 procent. ●

Målet är uppnått, nyckeltalet uppgick till 9,2 procent.

Orsa Vatten och Avfall AB:
Orsa Vatten och Avfall AB ska över tid generera ett positivt resultat så att inte det egna kapitalet urholkas. ●

Bolaget har dragits med underskott i några år, men för 2021 redovisades ett överskott på 2,4 mkr efter finansiella poster. Inklusive del av obeskattade reserver har aktiekapitalet återställts då det egna kapitalet uppgick till 12,4 mkr.

Orsa Lokaler AB:
För Orsa Lokaler AB ska resultatet efter finansiella poster uppgå till minst 500 tkr i genomsnitt över en period som sammanfaller med kommunens budget och planperiod. ●

Målet är uppnått. Resultatet efter finansiella poster uppgick till 2,9 mkr.

Vad gäller de ekonomiska målen har de, som nämnts ovan, förändrats inför år 2022 där kommunen nu tar ett tydligare grepp om koncernperspektivet. Det nya målet är att soliditeten inklusive alla pensionsåtaganden i koncernen ska uppgå till minst 20 procent år 2025 (planperiodens slut). Under perioden fram till dess kan den tillfälligt få sjunka under detta mått på grund av mycket stora investeringar under perioden. Det kan tilläggas att när detta mål beslutades prognostiserades att koncernen skulle nå 37,7 procent år 2021, men resultatet blev 40,0 procent.

Redovisning av särskilda uppdrag

Här redovisas de uppdrag som verksamheterna fått från den politiska majoriteten.

Uppdrag	Status
Arbete med agenda 2030, solceller och bilpolicy	Kommunkoncernens hållbarhetsarbete har kartlagts. Mycket arbete görs idag kopplat till Agenda 2030 men det finns behov av utbildning kring hållbarhet. Arbetet med att förankra hållbarhetsfrågor i kommunen fortsätter. En koncernövergripande resepolicy med tillhörande bilagor är under framtagande och förväntas beslutas under 2022. Kommunstyrelsen har beslutat om en årlig investering i solcellsanläggning på kommunkoncernens fastigheter. Orsa Lokaler AB (OLAB) har redovisat en plan för detta. Solcellsanläggningar planeras på t ex det nya särskilda boendet och har utförts på servicelokaler.
Fortsätta arbetet med främjande myndighetsutövning, det ska vara lätt att göra rätt	Miljö- och byggnadsförvaltningen har utökat kontakten och kommunikationen med företagare i de båda kommunerna Mora och Orsa för att på ett bättre sätt kunna informera och ha dialog kring regler, tillstånd och tillsyn inom miljöområdet och vad gäller byggnationer. Miljökontoret har tillsammans med verksamheten för omsorg rekryterat en delad tjänst som livsmedels- och alkoholhandläggare med fokus på främjande myndighetsutövning.
Digitalisering	Alla verksamheter är aktiva med att utveckla e-tjänster för att öka effektiviteten och öka servicen gentemot kommuninvånarna. En hel del utvecklingsarbete inom digitaliseringsområdet sker i samarbete med samarbetskommunerna Älvdalen och Mora. I mars lanserades en e-tjänstportal som nås via Orsa.se där alla e-tjänster ska samlas. Här följer några exempel på e-tjänster som kommit på plats under året: E-tjänst för att ansöka om försörjningsstöd. E-tjänst för att ansöka om skolskjuts. Den som ska installera en värmepump på en fastighet i Mora eller Orsa kan nu anmäla detta vi en e-tjänst på Mora.se.
Exploatering Löva Strand	Detaljplanearbetet är påbörjat och en idéskiss för exploateringen är framtagen. Tidiga dialogmöten med närboende och ägarna av tillfartsvägarna har genomförts.
VA-plan tas fram under 2021	Kommunfullmäktige beslutade i september om VA-plan för 2021–2025.
Omorganisation miljö- och stadsbyggnad, underlag för beslut i KF under våren	Kommunfullmäktige beslutade i juni om reglemente och avtal för en gemensam miljö- och byggnadsnämnd från och med 2023 och en förberedande gemensam förvaltning.
Långsiktig investeringsplan för kommunkoncernen	Kommunstyrelsen beslutade i maj om planeringsförutsättningar för investeringar 2021–2030 för kommunkoncernen.
Genomföra heltid som norm inom Kommunals avtalsområde	Kommunstyrelsen beslutade i april att alla tillsvidareanställningar inom Kommunals verksamhetsområden görs om till heltid.
Införandet av kontaktcenter	Kontaktcenter har inrättats. Kontaktcenter kommer att ta över viss ärendehandläggning och information från verksamheterna efterhand. Detta för att säkra ärendehanteringen och förbättra informationen gentemot kommunens invånare. Beslut har fattats om att bygga om kontaktcentrets entré.
Investeringar för ett grönare och attraktivare centrum	Fokus har under året varit att öka attraktiviteten på Slipstenstorget med bland annat mer blomarrangemang, nya krukor och sommarutställning. Ett större grepp planeras för 2022 med mer grönska och aktiviteter. Årliga blomster har bytts ut mot perenner för mer långsiktighet och hållbarhet.

Uppdrag	Status
Vindbruksplan	Arbetet med att uppdatera vindbruksplanen har påbörjats men har återremitterats av politiken. Stadsbyggnadsförvaltningen ska återrapportera en ny tidplan för arbetet som samordnas med det regionala planeringsarbetet för vindbruk.
Ökad integration	En arbetsgrupp med representanter från olika verksamheter inom kommunen har bildats. Planering av aktiviteter för ökad integration pågår.
Byggbara tomter	En prioriteringsplan för exploatering av bostäder är beslutad i kommunstyrelsen med Löva Strand som högsta prioritet.

Balanskravsresultat

Balanskravsutredning 2021

	Årets resultat enligt resultaträkningen	32 829
–	Samtliga realisationsvinster	–8 735
+	Realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0
+	Realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	0
–/+	Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	405
+/–	Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	–438
=	Årets resultat efter balanskravsjusteringar	24 061
–	Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0
+	Användning av medel från resultatutjämningsreserv	0
=	Balanskravsresultat	24 061

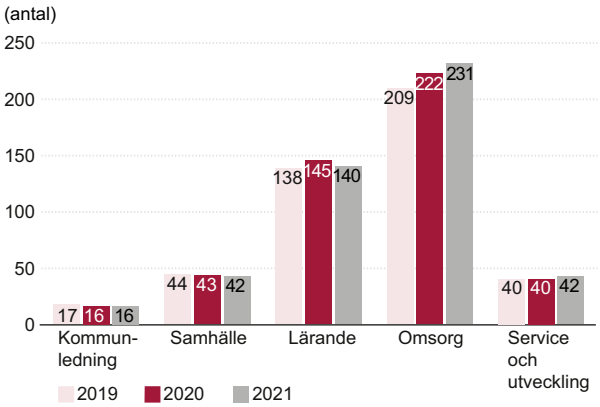
Kommunen har inga tidigare negativa balanskravsresultat kvar att återställa. Under 2000 talet har kommunen haft ett negativt resultat vid två tillfällen (senast 2008) och vid båda tillfällena har underskottet återställts omedelbart året efter.

Väsentliga personalförhållanden

Arbetskraft

Antalet tillsvidareanställda på Orsa kommun den 31 december 2021 var 471 personer, vilket var en minskning från december 2020 då kommunen hade 485 anställda. Minskningen beror på att miljöförvaltningen med 20 medarbetare fördes över till Mora kommun från och med 1 september 2021. Övriga verksamheter var oförändrade utom omsorgen. Där har antalet tillsvidareanställda ökat till följd av ett större behov av arbetskraft i och med pandemin. Totalt antal tillsvidareanställda i Orsa kommunkoncern var 630 den 31 december 2021.

Antal tillsvidareanställda per 31 december 2021



Total arbetskraft och genomsnittlig sysselsättningsgrad

Den totala arbetskraften i Orsa kommun 2021 uppgick till 519 årsarbetare[1], jämfört med 2020 då det var 509. Av dessa var 58 årsarbetare timavlönad personal.

Inom omsorgen kan man se en viss ökning av tillsvidareanställda. Flytten av miljöförvaltningen har minskat antalet årsarbetare med 7 personer på årsbasis.

Den genomsnittliga sysselsättningsgraden för alla tillsvidareanställda i Orsa kommun är nu 90,7 procent, en liten ökning på omkring en halv procent från förra året.

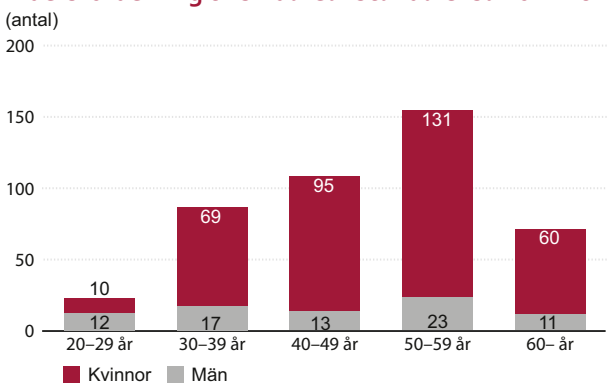
I kommunkoncernen 2020 uppgick antalet årsarbetare till 643, en ökning jämfört med 636 förra året.

Snittålder och åldersfördelning

Snittåldern för tillsvidareanställda på kommunen var knappt 48 år för kvinnor och 45 år för män. Totalt var snittåldern 47,4 år. I hela kommunkoncernen var snittåldern 47,8 år.

71 personer hade under 2021 fyllt 60 år eller mer, vilket var en minskning jämfört med året innan.

Åldersfördelning tillsvidareanställda Orsa kommun



Könsfördelning

Andelen tillsvidareanställda män inom kommunen var 16 procent, vilket är en minskning på nära 2 procent. Bland långtidsvikarierna var andelen män 21 procent.

Medellön, Orsa kommun

År	Kvinnor	Män
2021	30 738	30 826
2020	30 280	30 973
2019	29 862	30 878

Lön och personalkostnader

Den genomsnittliga månadslönen 31 december 2021 för månadsavlönade på Orsa kommun var 30 754 kronor, vilket var en ökning med cirka 350 kronor från föregående år. Den årliga lönekartläggningen visade inte på några osakliga skillnader vad gäller lönestruktur mellan kvinnor och män i de fall där lika eller likvärdiga arbeten utförs. Löneskillnaderna som finns går att förklara med sakliga, könsneutrala faktorer. Medellönen i koncernen var 31 189 kronor per 31 december 2021. Personalkostnaderna inklusive förtroendevaldas arvoden utgör den största delen av kommunens kostnader. År 2021 uppgick de till 56 procent av verksamhetens kostnader eller 298 mkr (287 mkr 2020). Av dessa utgjorde 213 mkr lön (205 mkr 2020).

1 Alla anställdas samlade arbetstid omräknad till heltider.

Avgångar – pension, egen begäran

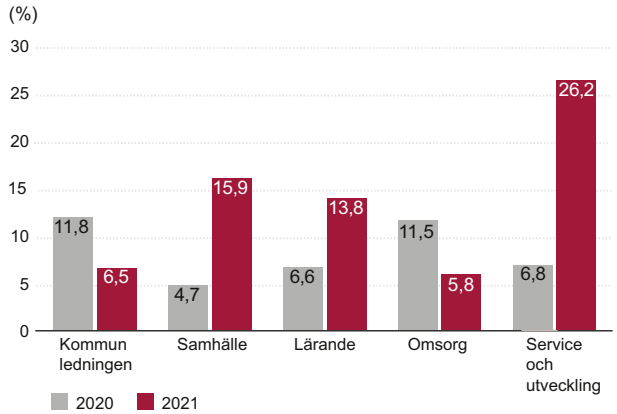
Totalt 66 personer avslutade sin anställning i Orsa kommun under 2021, varav 18 personer avgick med pension. Motsvarande siffror 2020 var 36 avgångar varav 13 som gick i pension. Årets relativt höga antal avslutade anställningar beror också på att miljöförvaltningens 20 medarbetare flyttades över till Mora kommun 1 september.

Utbetalda pensioner inklusive löneskatt för de som gick i pension uppgick till 9,6 mkr. Utbetalningarna avsåg ålderspension, intjänad pensionsrätt per den 31 december 1997, sjukpension och efterlevandepension.

Kommunens pensionskostnader för anställda bokfördes till 28,2 mkr. År 2020 var kostnaden 26,7 mkr. Förändringen av pensionskostnaden 2021 för Orsa kommun mot tidigare prognos kan till största delen förklaras av högre pensionsavsättning. Under året har RIPS (riktlinjer för beräkning av pensionsskuld) livslängdsantaganden förändrats vilket påverkar avsättningen, liksom förändringen i sammansättning av arbetstagare.

Personalomsättningen bland tillsvidareanställda i kommunen var 15 procent 2021, vilket var en stor ökning jämfört med 2020 då den var 8,6 procent. Högst personalomsättning hade service och utveckling med drygt 26 procent. Det berodde på flera pensionsavgångar och omorganisation av vissa verksamheter.

Personalomsättning i procent 2020 och 2021



Ohälsotal

Ohälsotal är ett nyckeltal som beskriver andelen sjukskriven tid av disponibel arbetstid.

Ohälsotalet för personalen inom Orsa kommun var 7,3 procent, vilket var en minskning med strax under en procentenhet jämfört med 2020. Fortfarande ligger ohälsotalet högre än kommunens mål på under 6 procent.

Ohälsotal i procent, fördelat på kön

Orsa kommun

Kön	2021	2020	2019
Kvinnor	7,7	8,5	6,7
Män	5,8	7,0	4,9
Totalt	**7,3**	**8,2**	**6,3**

Ohälsotal i procent, fördelat på ålder

Orsa kommun	2021	2020	2019
0–29	9,1	8,3	5,5
30–49	6,6	7,7	6,1
50–99	7,5	8,6	6,8
Totalt	**7,3**	**8,2**	**6,3**

Varav långtidssjukfrånvaro >60 dagar, procent

Orsa kommun	2021	2020	2019
	25,0	26,0	29,8

För hela Orsa kommunkoncern var ohälsotalet 7,0 procent, en minskning med drygt en procentenhet.

Ohälsotal i procent, fördelat på kön

Orsa kommunkoncern

Kön	2021	2020	2019
Kvinnor	7,9	8,9	6,9
Män	4,9	6,2	4,3
Totalt	7,0	8,1	6,1

Ohälsotal i procent, fördelat på ålder

Orsa kommunkoncern	2021	2020	2019
0–29	8,8	8,2	5,7
30–49	6,1	7,6	5,6
50–99	7,4	8,5	6,6
Totalt	7,0	8,1	6,1

Varav långtidssjukfrånvaro >60 dagar, procent

Orsa kommunkoncern	2021	2020	2019
	25,7	24,9	30,6

Förväntad utveckling

Ekonomiska förutsättningar

Under senare tid har vi varje år betonat osäkerheten i de skatte- och bidragsprognoser vi har att förlita oss på. När den stora flyktingvågen 2016 kom så ökade kostnaderna samtidigt som vi blev frikostigt kompenserade av staten. Sen kom pandemin och under en tid så såg det väldigt svårt ut för Kommunsverige att klara att hålla en godtagbar resultatnivå. Staten ryckte återigen in och gav frikostiga bidrag till kommunerna, och när det senare visade sig att skatteintäkterna inte minskade som befarat så resulterade det i stora överskott.

Nu står vi återigen inför en stor osäkerhet om hur kriget i Ukraina kommer att påverka kommunerna. Sannolikt kommer de skatteprognoser från SKR som vi idag har att förlita oss på att revideras. Sannolikt kommer också kostnaderna att öka på grund av ökad inflation, ökande räntor för dotterbolagen och även genom det nya pensionsavtalet som gäller från och med 2023. Om den ökade inflationen blir beständig så följer sannolikt också ökade lönekrav.

När vi nu står inför denna tredje utmaning inom några få år så är frågan om staten kommer att ha råd med att vara lika frikostig med ökade bidrag ännu en gång. Då kommunerna under senare år redovisat rekordresultat så kan man tänka sig att staten nu kommer att vara betydligt mer restriktiv vad gäller ökade bidrag till kommunerna.

Som framförts tidigare år så står vi inför en demografiförändring med allt fler äldre och stora framtida investeringsbehov i dotterbolagen vilket leder till ökade kostnader i kommunen.

Även om vi påpekat osäkerheten i den framtida ekonomin för kommunen flera år tidigare så måste det upprepas igen. De senaste årens goda resultat innebär dock att vi står bättre rustade än tidigare för det som komma ska.

Invånardialog, delaktighet och service

2022 är det val till riksdag, region och kommun. Det kommer givetvis att påverka invånare såväl som medarbetare och förtroendevalda i kommunen. Flera medarbetare, främst från enheten gemensamt stöd, arbetar med att förbereda och administrera valet. Det är ett omfattande arbete som redan har påbörjats.

I linje med Vision Orsa 2050 fortsätter arbetet med att utveckla och sätta formen för att skapa Sveriges bästa invånardialoger. Att kommunens invånardialoger utvecklas och systematiseras är en viktig del i att skapa delaktighet bland kommuninvånarna.

Likaså fortsätter arbetet med visionspengen där den som har förslag på hur Orsa kan utvecklas och bli bättre kan söka pengar från kommunen för sitt projekt. Kommunikationsenheten förstärks för att ännu bättre kunna stötta dessa projekt kopplade till Vision Orsa 2050.

Etableringen av kommunens nya kontaktcenter fortsätter och kommer att underlätta kommuninvånarnas kontakt med kommunen. Nästa steg är att utöka samarbetet med kommunens övriga verksamheter. Tanken är att kontaktcenter ska ta över viss ärendehandläggning och information från verksamheterna efter hand.

Digitaliseringsarbetet intensifieras och fler e-tjänster och digitala lösningar som underlättar för kommuninvånarna kommer att tas fram. För att kunna arbeta mer strategiskt med digitaliseringsfrågor har en digitaliseringsstrategi med tillhörande riktlinjer tagits fram.

Arbetet med att förbättra barns och ungas livsvillkor och inflytande fortsätter. En reviderad länsövergripande ungdomsstrategi, Dalarna – Sveriges bästa ungdomsregion, kommer att ligga till grund för arbetet.

En effektiv organisation med god arbetsmiljö

Flera större systemstöd kommer att upphandlas och implementeras under året, bland annat ett nytt ärendehanteringssystem, ledningssystem och ett digitalt informationssystem för arbetsmiljöarbetet. Många medarbetare är involverade i upphandling och implementering av dessa nya system som förväntas bidra till en effektivare organisation.

Miljö- och byggnadsförvaltningen inför ett nytt ärendehanteringssystem, ByggR, vilket ger förutsättningarna för en fullt ut papperslös handläggning när alla e-tjänster och ett digitalt arkiv är på plats. ByggR planeras att vara i drift under mars 2022.

En ny lag träder i kraft den 1 januari 2022 då alla detaljplaner ska upprättas, tillgängliggöras och behandlas digitalt. För att göra detta möjligt ansluter sig kommunen via avtal till den nationella geodataplattformen där Lantmäteriet är datavärd.

Bibliotekets nya samarbete Dalabiblioteken, där samtliga folkbibliotek går in under ett gemensamt paraply, inleds under 2022. Samarbetet kommer att medföra nya tekniska lösningar och ökad tillgång till litteratur och media.

Från och med 1 januari 2023 blir det en gemensam miljö- och byggnadsnämnd och de båda byggnadsnämnderna i Mora och Orsa samt den gemensamma miljönämnden upphör. Förberedelser inför denna förändring pågår under 2022.

Arbetsmarknads- och integrationsenheterna går ihop i en gemensam enhet för att möjliggöra ett flexiblare arbetssätt med målet att deltagarna ska komma till jobb eller studier.

Omsorgen fortsätter förstärkas med statsbidrag som bland annat bidrar till att omsorgspersonal kan examineras som undersköterskor. Under 2022 ställs omsorgen om till heltid som norm.

Den utredning som påbörjades 2020 av Mora, Orsa och Älvdalens kommunala bolag Norra Dalarnas Vatten & Avfall, Nodava, har utmynnat i att förändrade ägardirektiv kommer att tas fram före sommaren.

Boende och miljö

Det viktiga arbetet med bostadsförsörjning fortsätter inte minst med det stora projektet gällande exploatering av Löva Strand.

Kompetensförsörjning och bostadsutveckling är prioriterade områden och därför pågår ett övergripande kommunikationsarbete för att locka nya kompetenser och boende till kommunen.

Förberedelser inför byggnationen av äldreboendet Slipstenen fortgår 2022 med bland annat anbudsförfarande.

Den påbörjade vägutredningen i samverkan med Besparingsskogen fortsätter under det kommande året för tydligare roller och ansvar för vägarna i Orsa.

Arbetet enligt beslutad vatten- och avloppsplan fortskrider och innebär bland annat utbyggnad av överföringsledning till Grönklitt, allmän utbyggnad till Löva Strand, Stenberg och Oljonsbyn. 2022 planeras kommunfullmäktige också ta beslut om lokala hälsoskyddsföreskrifter för att skydda större enskilda vattentäkter.

Arbetet med ett grönare och attraktivare centrum är prioriterat under 2022 med fokus på hur framför allt Slipstenstorget kan utvecklas.

Fler projekteringar, byggnationer och renoveringar av kök ska göras (Lillåhems kök, Trimsarvet, Slipstenen och skolmatsalsmiljöer). Utvecklingen och förbättringen av köken i kommunens olika verksamheter kommer att bidra till bättre mat lagad från grunden för elever och boende, och på sikt också bättre möjligheter till att använda fler lokala råvaror.

Vidare finns det ett fortsatt behov av reparationer, underhåll och standardhöjning på kommunens fritidsanläggningar.

Företagsklimat och arbetsmarknad

Kommunen har ett gott näringslivsklimat och det finns planer på expansion bland annat i Grönklitt. Det finns ett stort behov av nya detaljplaner och planresurser måste tillförsäkras för att möta näringslivets behov.

Samtliga förvaltningar arbetar tillsammans med näringslivstrategin för att nå målet topp 50 i Svenskt Näringslivs rankning. Näringslivsrådet med representanter för Orsa Grönklitt, Orsa Besparingsskog, Visit Orsa, LRF och Företagarna är ett viktigt strategiskt bollplank för utveckling i samverkan.

Barn, unga och lärande

De kommande åren är ökad likvärdighet mellan skolorna prioriterat. Investeringar planeras årsvis för att förbättra skollokalerna och en ny förskola i Trimsarvet beräknas vara inflyttningsklar i januari 2023.

Gymnasienämnden har fått i uppdrag att se över möjligheten att öppna ett högskolecentrum i Orsa för att bidra till att kommuninvånare kan bo kvar i kommunen och samtidigt studera på distans.



Gemensamma nämnder

Norra Dalarnas Löneservice

Löneservice ingår i det nya förvaltningsobjektet SAK – styra, administrera och kommunicera. Många av objektplanens pågående och kommande mål kräver stora resurser från verksamheten.

Projektet med införandet av digitalt anställningsavtal fortsätter hela 2022. Vid utgången av året ska det vara möjligt att själv via mobil rapportera på ett användarvänligt och effektivt sätt.

Under året tas ett större grepp kring utbildningsinsatser och användarstöd till slutanvändare. Kommunerna beslutade att löneservice får utöka bemanningen med 1,5 tjänst från 2022.

Gemensam servicenämnd för it

Både Rättvik, Vansbro och Leksand har visat intresse för att samverka och samarbeta med it-enheten. Detta är en möjlighet både resursmässigt och ekonomiskt. Samtalen är precis i sin linda och därför är det svårt att säga hur utfallet blir. Det är absolut nödvändigt med mer samverkan och samarbete i regionen.

Den finansieringsmodell som it-enheten använt har upplevts vara för dyr. Det har varit nödvändigt att kunna påvisa kostnader som är kopplade till it för att få en rimlig budget och därmed förutsättningar att utföra it-enhetens uppdrag. Det ställs högre krav på informationssäkerhet och it-säkerhet. Tekniken och kraven på it går väldigt fort just nu och snabbare kommer det att gå, vilket är en utmaning inte bara för it-enheten utan även för verksamheterna.

Gemensam nämnd för social myndighetsutövning

Verksamheten har inte kunnat genomföra fortbildningsinsatser i den utsträckning som var planerad. Det finns därför ett uppdämt behov av fortbildning.

En rutin måste tas fram i samverkan med LSS-verksamheterna för att förbättra uppföljningar inom LSS.

Eftersläpningar i uppföljningarna kommer att hanteras inom befintlig budget 2022. Det innebär risk för att rättssäkerheten inom övrig verksamhet inte kan öka i den omfattning som är nödvändig.

Gemensam gymnasienämnd

Utbildningsdepartementet har pausat utredningen gällande landets riksidrottsgymnasier, RIG, och nationell idrottsutbildning, NIU. Processen fortsätter som vanligt kring ansökan om utbildningar i väntan på att utredningen tas upp igen. Till läsåret 2022/2023 har gymnasienämnden beviljats fyra årsplatser till NIU, skidskytte.

Mora gymnasium har en relativt hög andel lärare som är behöriga men kompetensbristen kommer att göra sig gällande. Gymnasienämnden behöver ligga i framkant när det gäller god arbetsmiljö, för att behålla våra nuvarande lärare, men även för att attrahera nya lärare. Gymnasiets lokaler, framför allt huvudbyggnaden, är inte ändamålsenliga eller anpassade till dagens pedagogik, vilket förstås påverkar arbetsmiljön.

Antalet elever i gymnasiet ökar de närmaste åren. Det finns ett högt söktryck på många yrkesutbildningar och det är en utmaning att få till fler platser på programmen. Fler APL-platser behövs (arbetsplatsförlagt lärande). Kommunerna, företagen och näringslivet är viktiga samarbetspartners för att möta utmaningen.

Det pågår flera strategiska arbeten på förvaltningen för att öka kännedomen om vuxenutbildningen, skapa forum för att fånga upp kompetensbehov samt utveckla kombinationsutbildningar för elever som går på sfi och svenska för invandrare med olika yrkesutbildningar.

Gymnasienämnden har också fått i uppdrag att utreda möjligheten att öppna ett högskolecentrum i Orsa.

Överförmyndare i samverkan

Överförmynderi-index talar om hur ofta verksamheten säger nej och därmed inte får ta beslut på delegation utan måste vända sig till den enskilda överförmyndaren. Lågt värde indikerar att man ”följer minsta motståndets lag” i stället för att göra en grundlig utredning innan man kommer till beslut. Även utan statistik kan vi konstatera att Överförmyndare i samverkan tillhör den senare kategorin. Vi kommer att kunna lämna in denna statistik under nästkommande år.

Även om aktutvecklingen (antalet huvudmän) inte ökar så ändrar sig uppdragen i sin komplexitet. Huvudmännen idag ställer mycket högre krav på både ställföreträdaren i uppdraget och på tjänstemannen i handläggningen. Det tar längre tid än tidigare att hitta en tillräckligt kompetent ställföreträdare.

Språktolknämnden i Dalarna

Flyktingströmmar är mycket svåra att beräkna och osäkerheten är därför stor. Flyktingströmmar påverkar i stor utsträckning tolkförmedlingens verksamhet då det kan leda till stora förändringar vad gäller efterfrågan på tolkuppdrag och efterfrågade språk.

BRAND, Brandkåren Norra Dalarna

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, släpper nya regelverk inom flera områden som påverkar Brandkåren Norra Dalarna.

Personalomsättningen i räddningspersonal i beredskap, RIB, är hög. För hela riket är den 10 procent. För BRAND skulle det ge ett utbildningsbehov på cirka 20 brandmän per år. Det är även framöver svårt att rekrytera RIB-personal på mindre orter. Området kring Idre växer explosionsartat och fortsätter att göra så de kommande åren. Det innebär att beredskapsbehovet där ökar.

Vi står inför såväl ökade lönekostnader som ökade utbildningskostnader och ökade investeringskostnader i den närmaste framtiden.

Bolagen

Orsabostäder AB

Orsabostäder AB har ett stort underhållsbehov på sina fastigheter. För att klara ekonomin och se till att hyresgästerna kan bo kvar, samt för att säkra en hållbar förvaltning måste bolaget arbeta med innovativa lösningar vid renoveringar. Det måste finnas långsiktiga skötsel- och underhållsplaner för varje fastighet och hyresutvecklingen måste minst motsvara bolagets kostnadsökningar för bland annat va och fjärrvärme. Bolaget ser ingen avmattning men inte heller någon ökning av efterfrågan på hyresrätter.

Orsa lokaler AB

Det nya särskilda boendet Slipstenen kommer att ta kraft och tid från förvaltningen vilket gör att arbetet måste effektiviseras. Projektet beräknas vara klart under 2024. Pandemin har gjort att samhället

ändrat sitt beteende och arbetssätt och påskyndat utvecklingen av digitala hjälpmedel. Troligtvis kommer bolaget att få ett överskott på kontors- och affärslokaler. Orsa och Mora kommun har beslutat att slå ihop vissa gemensamma verksamheter vilket också kommer att påverka lokalbehovet framöver.

Orsa Vatten och Avfall AB

För att använda bolagets resurser och va- kollektivets (de som är anslutna till vatten och avlopp) pengar på ett så effektivt sätt som möjligt behöver en gemensam va-planering och va-strategi etableras. Ett tydligt samarbete mellan kommunerna, bolag och politiken är viktigt. Va-försörjningen i Orsa kommun är ovanlig då det finns flera stora vattenledningsföreningar och gemensamhetsanläggningar. Det innebär både utmaningar och möjligheter att lösa allmän va-försörjning. Några av utmaningarna är:

- va-anläggningen är gammal och ofta byggd efter andra krav än dagens
- klimatförändringar gör skyfall mer vanligt förekommande vilket kan överbelasta dag- och spillvattennätet
- nya krav avseende återföring av näringsämnen från slam
- nya krav avseende dimensionering av reningsverk
- skydd av vattentillgångar från andra intressenter (gruvindustri, skogsindustri, jordbruk med flera)
- finansiering.

En förändring i insamlingssystemen kommer troligtvis att ske. Insamling av förpackningar föreslås i huvudsak ske fastighetsnära inom några år. Det kommer med all sannolikhet att påverka även insamlingen av mat- och restavfall. Kommunen kommer sannolikt att lämna yttrande kring denna fråga under 2022.

Under 2022 kommer den särskilda insamlingen av returpapper att driftsättas enligt det nya insamlingsansvaret. Bolaget kommer att fortsätta arbetet för att öka materialåtervinningen, öka mängderna till återbruk och få verksamheter och hushåll att minska avfallsmängderna. Uppföljning av återbruksavtal slutförs under 2022.

2023 kommer Sveriges kommuner att bli ansvariga för att behandla allt bygg- och rivningsavfall som inte har producerats i en yrkesmässig verksamhet. Idag tar bolaget emot en mindre mängd men 2023 kan man inte neka större mängder. Detta kommer att belasta taxekollektivet, det vill säga dem som betalar taxor för att få avfallet omhändertaget.

Nodava

För att förbättra kapaciteten att möta kommande utmaningar kommer en ny organisationsstruktur att införas från och med den 1 juni 2022.

Både avfalls- och va-branschen förutspår ett än mer digitaliserat samhälle som möjliggör för människor att bosätta sig på ett ställe och arbeta på distans. Nodava fortsätter att digitalisera och införa nya arbetssätt samt nya sätt att tänka i syfte att utveckla verksamheten. Automatisering är en annan trend som båda branscherna och arbetsgivarorganisationen förutspår. Hemsidan ska utvecklas för e-tjänster, digitala formulär och guider för att abonnenter i större utsträckning ska kunna hantera sina ärenden och hämta information på webbplatsen. Verksamhetsplanering och internkontrollplan ska flyttas in i ett molnbaserat styrnings- och ledningsverktyg.

Räkenskaper

Resultaträkning 2021

(tkr)		Kommunen		Koncernen	
	Not	2021	2020	2021	2020
Verksamhetens intäkter	1	97 422	91 787	190 580	174 450
Verksamhetens kostnader	2	– 532 748	– 503 174	– 585 496	– 547 775
Avskrivningar	3	– 14 051	– 13 563	– 37 654	– 36 094
Verksamhetens nettokostnader		**– 449 377**	**– 424 950**	**– 432 570**	**– 409 419**
Skatteintäkter	4	312 006	293 717	312 006	293 717
Generella statsbidrag och utjämning	5	162 738	162 189	162 738	162 189
Verksamhetens resultat		**25 367**	**30 956**	**42 174**	**46 487**
Finansiella intäkter	6	8 135	803	7 836	508
Finansiella kostnader	7	– 673	– 1 068	– 4 450	– 5 632
Resultat efter finansiella poster		**32 829**	**30 691**	**45 560**	**41 363**
Extraordinära poster		0	0	0	0
Uppskjuten skatt		0	0	– 2 064	– 1 023
Årets resultat		**32 829**	**30 691**	**43 496**	**40 340**

Balansräkning

(tkr)		Kommunen		Koncernen	
	Not	2021-12-31	2020-12-31	2021-12-31	2020-12-31
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar					
Dataprogram, ledningsrätter	8	0	0	318	349
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	9	175 541	169 026	715 919	698 031
Maskiner och inventarier	10	12 142	11 644	24 894	24 643
Pågående nyanläggning	11	0	0	51 022	32 057
Finansiella anläggningstillgångar	12	96 078	95 781	10 366	10 036
Summa anläggningstillgångar		**283 761**	**276 451**	**802 519**	**765 116**
Omsättningstillgångar					
Förråd med mera		0	0	178	0
Exploateringsfastigheter	13	6 438	5 599	6 438	5 599
Fordringar	14	55 317	58 836	55 082	59 015
Kortfristiga placeringar	15	60 161	44 853	60 161	44 853
Kassa och bank	16	41 468	42 150	42 305	43 837
Summa omsättningstillgångar		**163 384**	**151 438**	**164 164**	**153 304**
SUMMA TILLGÅNGAR		**447 145**	**427 889**	**966 683**	**918 420**
EGET KAPITAL OCH SKULDER					
Eget kapital	17				
Årets resultat		32 829	30 691	43 497	40 340
Byte av redovisningsprincip anslutningsavgifter		0	12 034	0	12 034
Resultatutjämningsreserv		35 000	35 000	35 000	35 000
Övrigt eget kapital		241 570	198 845	308 092	255 719
Summa eget kapital		**309 399**	**276 570**	**386 589**	**343 093**
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	18	39 865	33 561	40 610	34 332
Andra avsättningar	19	0	0	15 070	13 102
Summa avsättningar		**39 865**	**33 561**	**55 680**	**47 434**
Skulder					
Långfristiga skulder	20	10 598	11 835	424 776	422 161
Kortfristiga skulder	21	87 283	105 923	99 638	105 732
Summa skulder		**97 881**	**117 758**	**524 414**	**527 893**
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		**447 145**	**427 889**	**966 683**	**918 420**
Panter och ansvarsförbindelser					
Panter och därmed jämförliga säkerheter					
Uttagna fastighetsinteckningar		400	400	142 640	142 640
Avgår: Panter i eget förvar		–400	–400	–142 640	–142 640
Ansvarsförbindelser	22				
Pensionsförpliktelser som inte upptagits bland skulderna eller avsättningarna		146 418	146 462	146 418	146 462
Övriga ansvarsförbindelser		410 391	411 136	18 208	18 898
Summa panter och ansvarsförbindelser		**556 809**	**557 598**	**164 626**	**165 360**

Kassaflödesrapport

(tkr)		Kommunen		Koncernen	
	Not	2021	2020	2021	2020
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		32 829	30 691	43 496	40 340
Justering för ej likviditetspåverkande poster	23	19 149	18 886	45 099	43 190
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		*51 978*	*49 577*	*88 595*	*83 530*
Ökning/minskning kortfristiga fordringar		3 519	–11 642	3 933	–14 233
Ökning/minskning varulager		0	0	–178	0
Ökning/minskning kortfristiga skulder		–18 641	12 936	–6 094	6 559
Ökning/minskning exploateringsfastigheter	24	–839	152	–839	152
Ökning/minskning kortfristiga placeringar	25	–15 308	–12 226	–15 308	–12 226
Kassaflöde från den löpande verksamheten		**20 709**	**38 797**	**70 109**	**63 782**
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i immateriella anläggningstillgångar	26	0	0	0	0
Investering i materiella anläggningstillgångar	27	–21 095	–23 601	–71 618	–86 402
Investeringsbidrag till materiella anläggningstillgångar	28	0	330	0	10 424
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	29	0	0	89	850
Investering i finansiella tillgångar	30	–15	–142	–15	–142
Kassaflöde från investeringsverksamheten		**–21 110**	**–23 413**	**–71 544**	**–75 270**
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån	31	0	0	0	25 000
Återbetalning av lån		0	0	0	0
Ökning/minskning av långfristiga fordringar	32	–281	1 400	–314	1 380
Ökning/minskning av långfristiga periodiseringar		0	0	217	2 669
Nyemission		0	0	0	0
Erhållen medfinansiering		0	0	0	0
Finansiella leasingavtal		0	0	0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		**–281**	**1 400**	**–97**	**29 049**
Årets kassaflöde		**–682**	**16 784**	**–1 532**	**17 561**
Varav Orsa kommun		*8 806*	*4 651*		
Varav koncernvalutakonto Orsabostäder AB		*–3 675*	*1 552*		
Varav koncernvalutakonto Orsa Lokaler AB		*–1 579*	*5 565*		
Varav koncernvalutakonto Orsa Vatten och Avfall AB		*–4 234*	*5 016*		
Likvida medel vid årets början		42 150	25 366	43 837	26 276
Likvida medel vid årets slut		41 468	42 150	42 305	43 837
Förändring av likvida medel		**–682**	**16 784**	**–1 532**	**17 561**

Noter

(tkr)	2021	2020	2021	2020
1 Verksamhetens intäkter				
Försäljningsintäkter	4 339	2 808	95 617	84 777
Taxor och avgifter	22 206	21 587	22 206	21 587
Hyror och arrenden	6 269	6 566	6 269	6 566
Bidrag och kostnadsersättningar från staten	49 096	47 487	49 096	47 487
Bidrag och gåvor från privata aktörer	1 236	1 365	1 236	1 365
EU-bidrag	0	0	0	0
Övriga bidrag	499	664	2 290	664
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	12 628	10 615	12 628	10 615
Intäkter från exploateringsverksamhet och tomträtter	905	660	905	660
Realisationsvinster på anläggningstillgångar	244	35	333	729
Övriga verksamhetsintäkter	0	0	0	0
Summa verksamhetens intäkter	**97 422**	**91 787**	**190 580**	**174 450**
2 Verksamhetens kostnader				
Personalkostnader exklusive pensionskostnader	– 276 920	– 266 556	– 240 886	– 283 834
Pensionskostnader	– 28 194	– 26 734	– 29 157	– 27 852
Köp av verksamhet	– 104 726	– 95 716	– 104 726	– 95 716
Lokal- och markhyror samt övriga fastighetskostnader	– 55 587	– 45 997	– 100 502	– 83 273
Lämnade bidrag	– 20 548	– 19 613	– 20 548	– 19 613
Total kostnad för räkenskapsrevision	– 155	– 160	– 319	– 240
Varav kostnad för de sakkunnigas granskning av räkenskaperna	*– 55*	*– 60*	*– 217*	*– 60*
Inköp av material och varor	– 14 302	– 15 958	– 14 608	
Inköp av tjänster	– 14 982	– 14 169	– 28 276	
Realisationsförluster och utrangeringar	0	– 809	0	
Anskaffningskostnad sålda exploateringsfastigheter	0	– 175	0	
Skatt			– 557	
Övriga verksamhetskostnader	– 17 334	– 17 287	– 46 474	– 37 247
Summa	**– 532 748**	**– 503 174**	**– 585 496**	**– 547 775**
Ej uppsägningsbara operationella leasingavtal (alla, oavsett löptid)				
Avgifter				
- med förfall inom 1 år	*63*	*46*	*106*	*149*
- med förfall inom 1-5 år	*4*	*21*	*4*	*64*
- med förfall senare är 5 år	*0*	*0*	*0*	*0*
Summa	*67*	*67*	*110*	*213*
3 Avskrivningar				
Beloppen utgörs av planenliga avskrivningar. Avskrivningarna beräknas på anläggningstillgångarnas anskaffningsvärde. Den procentuella avskrivningen per år uppgår till Immateriella anläggningstillgångar 20 %, Inventarier 10-33 % , Byggnader 2-10 % i kommunen och 1-10 % i koncernen.				
Årets avskrivningar	**– 14 051**	**– 13 563**	**– 37 654**	**– 36 094**

(tkr)	2021	2020	2021	2020
4 Skatteintäkter				
Egna skatteintäkter	312 006	293 717	312 006	293 717
Preliminära skatteinbetalningar	*302 978*	*300 351*	*302 978*	*300 351*
Prognos för slutavräkning	*9 028*	*– 6 634*	*9 028*	*– 6 634*
Summa	**312 006**	**293 717**	**312 006**	**293 717**
5 Generella statsbidrag och utjämning				
Kommunalekonomisk utjämning	140 837	132 121	140 837	132 121
LSS utjämning	– 3 545	– 2 997	– 3 545	– 2 997
Kommunal fastighetsavgift	21 164	17 764	21 164	17 764
Generella bidrag från staten	4 282	15 301	4 282	15 301
Summa	**162 738**	**162 189**	**162 738**	**162 189**
6 Finansiella intäkter				
Utdelning aktier	7	0	7	0
Ränteintäkter bank	3	121	16	121
Vinst vid försäljning av aktier Grönklittsgruppen AB	7 586	0	7 586	0
Övriga ränteintäkter	150	57	162	87
Borgensavgifter	326	326	0	0
Orealiserad värdestegring på finansiella instrument	15	148	15	0
Övriga finansiella intäkter	48	151	50	300
Summa	**8 135**	**803**	**7 836**	**508**
7 Finansiella kostnader				
Räntekostnader på lån	0	0	– 3 779	– 4 564
Övriga räntekostnader	0	0	3	– 326
Bankavgifter	– 131	– 131	– 131	– 131
Dröjsmålsräntor	– 5	– 3	– 6	– 3
Ränta på pensionsmedel	– 473	– 633	– 473	– 307
Nedskrivning av finansiella anläggningstillgångar	0	0	0	0
Förlust vid försäljning av finansiella omsättningstillgångar	0	– 276	0	– 276
Orealiserad värdeminskning finansiella instrument	– 48	0	– 48	0
Övriga finansiella kostnader	– 16	– 25	– 16	– 25
Summa	**– 673**	**– 1 068**	**– 4 450**	**– 5 632**

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	2021-12-31	2020-12-31	2021-12-31	2020-12-31
8 Dataprogram, ledningsrätter				
Avskrivningstid 5 år				
Anskaffningsvärde	0	0	1 696	1 696
Årets anskaffning	0	0	0	0
Omfördelning pågående nyanläggning	0	0	0	0
Ackumulerat anskaffningsvärde	*0*	*0*	*1 696*	*1 696*
Ackumulerade avskrivningar 1 januari	0	0	1 347	1 266
Årets avskrivningar	0	0	31	81
Ackumulerade avskrivningar	*0*	*0*	*1 378*	*1 347*
Bokfört värde	**0**	**0**	**318**	**349**
Avskrivningstider (genomsnittliga år)	0	0		
9 Mark, byggnader och tekniska anläggningar				
Avskrivningstid 10-50 år för kommunen och 10-100 år för koncernen				
Anskaffningsvärde	267 474	249 718	961 919	906 788
Årets anskaffning	16 716	19 771	44 363	45 864
Årets nedskrivningar	0	0	0	0
Anskaffningsvärde på årets avyttringar	0	–1 580	–602	–3 473
Anskaffningsvärde på årets korrigeringar	0	–435	0	–435
Omfördelning pågående nyanläggning	0	0	6 206	11 721
Ackumulerat anskaffningsvärde	*284 190*	*267 474*	*1 011 886*	*960 465*
Ackumulerade avskrivningar 1 januari	98 448	90 091	264 040	233 686
Årets avskrivningar	10 201	9 677	32 136	30 448
Årets nedskrivningar		0	0	0
Ackumulerade avskrivningar på årets avyttring	0	–1 047	–209	–1 427
Ackumulerade avskrivningar på årets korrigering	0	–273	0	–273
Ackumulerade avskrivningar	*108 649*	*98 448*	*295 967*	*262 434*
Bokfört värde	**175 541**	**169 026**	**715 919**	**698 031**
Avskrivningstider (genomsnittliga år)	25,8	26,3		
Fördelning av bokfört värde				
Mark	572	572	26 946	26 170
Verksamhetsfastigheter	7 994	8 068	521 998	410 819
Publika fastigheter	166 038	159 377	166 038	158 964
Fastigheter för annan verksamhet	937	1 009	937	102 078
Summa	**175 541**	**169 026**	**715 919**	**698 031**

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	2021-12-31	2020-12-31	2021-12-31	2020-12-31
10 Maskiner och inventarier				
Avskrivningstid 3-10 år				
Anskaffningsvärde	70 537	68 604	98 282	94 574
Årets anskaffning	4 379	3 829	5 228	5 106
Årets nedskrivningar		0	0	0
Anskaffningsvärde på årets avyttringar	–1 515	–486	–2 012	–486
Anskaffningsvärde på årets korrigeringar	0	–1 410	0	–1 410
Omfördelning pågående nyanläggning	0	0	484	497
Ackumulerat anskaffningsvärde	*73 401*	*70 537*	*101 982*	*98 281*
Ackumulerade avskrivningar 1 januari	58 893	55 614	73 639	68 738
Årets avskrivningar	3 850	4 154	5 430	5 775
Årets nedskrivningar		0	0	0
Ackumulerade avskrivningar på årets avyttring	–1 484	–210	–1 981	–210
Ackumulerade avskrivningar på årets korrigeringar	0	–665	0	–665
Ackumulerade avskrivningar	*61 259*	*58 893*	*77 088*	*73 638*
Bokfört värde	**12 142**	**11 644**	**24 894**	**24 643**
Avskrivningstider (genomsnittliga år)	6,3	6,7		
Fördelning av bokfört värde				
Maskiner	958	1 264	9 610	10 065
Inventarier	8 049	8 308	11 475	11 491
Fordon	2 576	1 460	3 119	2 164
Konst	400	400	531	711
Övriga maskiner och inventarier	159	212	159	212
Summa	**12 142**	**11 644**	**24 894**	**24 643**
11 Pågående nyanläggning				
Ingående nedlagda kostnader	0	0	32 057	18 957
Årets nedlagda kostnader	0	0	24 135	35 431
Omfördelning	0	0	–6 697	–12 237
Omfördelning, kostnadsförda	0	0	1 527	0
Erhållen medfinansiering	0	0	0	–10 094
Utgående nedlagda kostnader	**0**	**0**	**51 022**	**32 057**
12 Finansiella anläggningstillgångar				
Aktier				
Orsabostäder AB	35 393	35 393	0	0
Orsa Lokaler AB	39 448	39 448	0	0
Orsa Vatten och Avfall AB	12 000	12 000	0	0
Oreälvens Kraft AB	158	158	158	158
Dalarna Holding AB	10	10	10	10
Visit Dalarna AB	210	210	210	210
Inlandsbanan AB	170	170	170	170
Dalhalla Förvaltning AB	94	94	94	94
Diverse övriga aktier	118	102	618	602
Summa	*87 601*	*87 585*	*1 260*	*1 244*

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	2021-12-31	2020-12-31	2021-12-31	2020-12-31
Andelar				
Inlandsbanekommunerna ek för	30	30	30	30
Kommuninvest	3 540	3 540	3 540	3 540
Övriga andelar	26	26	74	74
Summa	*3 596*	*3 596*	*3 644*	*3 644*
Lån till Orsa SK multiskidbana	4 600	4 600	4 600	4 600
Kortfristig del av lån till Orsa SK	–400	0	–400	0
Kommuninvest förlagslån	681	0	681	0
Övriga långfristiga fordringar	0	0	581	548
Summa	*4 881*	*4 600*	*5 462*	*5 148*
Summa	**96 078**	**95 781**	**10 366**	**10 036**

Andelskapitalet i Kommuninvest ekonomisk förening avser inbetalt andelskapital. Kommuninvest ekonomisk förening har därefter beslutat om insatsemissioner om sammanlagt 71 tkr för Orsa kommun. Orsa kommuns totala insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening uppgick 2021-12-31 till 6 812 tkr varav särskild insats 3 260 tkr.

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	2021-12-31	2020-12-31	2021-12-31	2020-12-31
13 Exploateringsfastigheter				
Exploateringsfastigheter	6 438	5 599	6 438	5 599
Summa	6 438	5 599	6 438	5 599
14 Fordringar				
Barnomsorgsavgifter	458	423	458	423
Äldreomsorgsavgifter	101	147	101	147
Allmändebitering	4 380	3 183	2 896	4 376
Värdereglering osäkra kundfordringar	–34	–32	–73	–32
Förutbetalda kostnader	10 658	11 251	2 055	8 604
Upplupna intäkter	8 128	8 356	8 128	8 762
Varav fordringar på Migrationsverket	*0*	*42*	*0*	*42*
Fordringar koncernföretag			0	
Övriga fordringar hos staten	26 201	32 412	26 206	32 412
Mervärdesskatt	4 250	3 093	4 250	3 541
Kortfristig del av lån till Orsa SK	400	0	400	0
Diverse kortfristiga fordringar	775	3	10 661	782
Summa	**55 317**	**58 836**	**55 082**	**59 015**
15 Kortfristiga placeringar				
Aktier Grönklittsgruppen AB	5	12 649	5	12 649
Kortfristig placering	60 156	32 204	60 156	32 204
Summa	**60 161**	**44 853**	**60 161**	**44 853**

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	2021-12-31	2020-12-31	2021-12-31	2020-12-31
16 Kassa och bank				
Kontantkassa	39	34	39	34
Växelkassor	4	4	4	4
Koncernvalutakonto Nordea	29 050	20 450	29 050	20 450
Handelsbanken	255	256	307	1 158
Swedbank	463	261	463	261
JAK Medlemsbank	250	250	1 035	1 035
Koncernvalutakonto Orsabostäder AB	–744	2 931	–744	2931
Koncernvalutakonto Orsa Lokaler	5 432	7 011	5 432	7 011
Koncernvalutakonto Orsa Vatten och Avfall AB	6 719	10 953	6 719	10 953
Summa	**41 468**	**42 150**	**42 305**	**43 837**
17 Eget kapital				
Årets resultat	32 829	30 691	43 497	40 340
Byte av redovisningsprincip anslutningsavgifter	0	12 034	0	12 034
Resultatutjämningsreserv	35 000	15 000	35 000	15 000
Ökning av resultatutjämningsreserv	0	20 000	0	20 000
Övrigt eget kapital	241 570	198 845	308 092	255 719
Summa eget kapital	**309 399**	**276 570**	**386 589**	**343 093**
18 Avsättningar för pensioner				
Ingående avsättning till pensioner inklusive löneskatt	33 561	29 091	34 332	29 862
Nyintjänad pension	3 700		3 700	0
Årets utbetalningar	–860		–841	0
Ränte- och basbeloppsuppräkning	429		429	0
Ändring av försäkringstekniska grunder	1 381		1 381	0
Övrig post	423		378	0
Förändring av avsättning pensioner under år 2020	0	3 597	0	3 597
Förändring löneskatt	1 231	873	1 231	873
Summa avsatt till pensioner inklusive löneskatt	**39 865**	**33 561**	**40 610**	**34 332**
Antal visstidsförordnanden				
Politiker	*0*	*0*		
Tjänstemän	*0*	*0*		
Aktualiseringsgrad	*99%*	*98%*		
19 Uppskjutna skatteskulder				
Temporära skillnader föreligger i de fall tillgångars eller skulders redovisade respektive skattemässiga värden är olika. Temporära skillnader avseende följande poster har resulterat i följande uppskjutna skattefordringar och -skulder				
Fordran för kostnad avdragsgill				
kommande år	0	0	–570	–125
Skuld temporär skillnad byggnader	0	0	13 998	12 043
Skuld obeskattade reserver	0	0	1 642	1 184
Summa	**0**	**0**	**15 070**	**13 102**

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	2021-12-31	2020-12-31	2021-12-31	2020-12-31
20 Långfristiga skulder				
Nordea				
Skulder till kreditinstitut koncern Orsa Vatten	–	–	140 000	140 000
Skulder till kreditinstitut koncern Orsabostäder	–	–	108 600	108 600
Skulder till kreditinstitut koncern Orsa Lokaler	–	–	145 000	145 000
Periodiserade anslutningsavgifter Orsa Vatten	–	–	20 578	0
Skuld gatukostnadsersättning	7 000	7 000	7 000	7 000
Skuld anläggningar/anslutningsavgifter	19 765	19 765	19 765	19 765
Varav anslutningsavgift stadsnät	*17 279*	*17 279*	*17 279*	*17 279*
Skuld investeringsbidrag	5 278	5 278	5 278	5 278
Ackumulerad upplösning investeringsbidrag	– 21 445	– 20 208	– 21 445	– 20 208
Varav upplösning anslutningsavgift stadsnät	*– 16 079*	*– 15 679*	*– 16 079*	*– 3 645*
Övriga långfristiga skulder	0	0	0	16 726
Summa	**10 598**	**11 835**	**424 776**	**422 161**
Orsa Vatten och Avfall AB				
Genomsnittlig ränta (%)			*0,65*	*0,64*
Genomsnittlig räntebindningstid (år)			*3,9*	*4,6*
Lån som förfaller inom 1 år			*10 000*	*21 000*
Lån som förfaller inom 2-3 år			*32 000*	*20 000*
Lån som förfaller inom 4-10 år			*98 000*	*99 000*
Orsabostäder AB				
Genomsnittlig ränta inklusive derivat (%)			*1,40*	*1,80*
Genomsnittlig räntebindningstid (år)			*1,7*	*2,8*
Lån som förfaller inom 1 år			*20 000*	*20 000*
Lån som förfaller inom 2-3 år			*68 600*	*68 600*
Lån som förfaller inom 4-10 år			*20 000*	*20 000*
Orsa Lokaler AB				
Genomsnittlig ränta inklusive derivat (%)			*1,10*	*1,40*
Genomsnittlig räntebindningstid (år)			*2,4*	*3,4*
Lån som förfaller inom 1 år			*43 000*	*32 000*
Lån som förfaller inom 2-3 år			*42 000*	*53 000*
Lån som förfaller inom 4-10 år			*60 000*	*60 000*
Derivatinstrument				
Avtal om en så kallad ränteswap används av Orsabostäder AB och Orsa Lokaler AB för räntebindning och skyddar bolaget mot ränteförändringar. Genom säkringen erhåller bolagen en fast ränta och det är denna ränta som redovisas i resultaträkningen i posten finansiella kostnader och räntor på lån.				
Ränteswapar Orsabostäder AB			*468*	*1 215*
Ränteswapar Orsa Lokaler AB			*734*	*1 849*
Värdet motsvarar den kostnad som skulle uppstå om bolaget förtidsinlöste de framtida räntesäkringarna på balansdagen.				

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	2021-12-31	2020-12-31	2021-12-31	2020-12-31
21 Kortfristiga skulder				
Leverantörsskulder	13 297	14 725	23 478	20 676
Pensionsskuld, individuell del	8 469	8 415	8 469	8 415
Semester- och ferielöneskuld	15 782	15 311	16 696	16 257
Löneskuld december	3 796	3 910	3 796	3 910
Övriga upplupna kostnader	20 473	21 195	27 177	23 998
Förutbetalda intäkter	7 062	6 404	10 788	6 833
Förutbetalda skatteintäkter	0	9 596	0	9 596
Källskatt och löneavdrag	4 501	4 896	5 104	5 205
Momsskuld	0	0	987	699
Koncernvalutakonto koncernföretag	12 151	20 895	0	0
Övriga kortfristiga skulder	1 752	576	3 143	10 143
Summa kortfristiga skulder	**87 283**	**105 923**	**99 638**	**105 732**
22 Ansvarsförbindelser				
Ingående ansvarsförbindelse för pensioner inklusive löneskatt	146 462	148 092	146 462	148 092
Årets utbetalningar	– 6 761	– 7 008	– 6 761	– 7 008
Ränte- och basbeloppsuppräkning	2 042		2 042	
Ändring av försäkringstekniska grunder	3 301		3 301	
Övrig post	1 382		1 382	
Förändring löneskatt	– 8		– 8	
Summa anvarsförbindelse för pensioner inklusive löneskatt	**146 418**	**146 462**	**146 418**	**146 462**
Borgen för kommunens företag	393 600	393 600	–	–
Borgen för småhus och bostadsrätter	10 869	11 614	10 869	11 614
Övriga borgensförbindelser	5 922	5 922	7 339	7 284
Summa	*410 391*	*411 136*	*18 208*	*18 898*
Summa	**556 809**	**557 598**	**164 626**	**165 360**

Orsa kommun har i mars 1995 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 294 kommuner och regioner som per 2021-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemmarna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlem lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Orsa kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2021-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 510 966 139 138 kronor och totala tillgångar till 518 679 716 010 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 436 612 068 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 443 424 025 kronor.

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	2021-12-31	2020-12-31	2021-12-31	2020-12-31
23 Ej likviditetspåverkande poster				
Av- och nedskrivningar	14 051	13 563	37 597	36 094
Avsatt till pensioner	5 716	3 684	5 690	3 749
Ränta på pensionsavsättning (inklusive löneskatt)	588	787	588	787
Utrangering/reaförlust	0	0	0	1 167
Realisationsvinster vid försäljning av diverse anläggningstillgångar	30	0	–59	–850
Korrigering och utrangering av diverse anläggningstillgångar	0	1 984	398	2 352
Upplösning av investeringsbidrag	–1 236	–13 166	–1 236	–13 166
Ändring av redovisningsprincip anslutningsavgifter	0	12 034	0	12 034
Förändring av obeskattade reserver	0	0	611	398
Förändring av uppskjuten skatt	0	0	1 510	625
Summa	**19 149**	**18 886**	**45 099**	**43 190**
24 Exploateringsfastigheter				
Försäljning av exploateringsfastigheter	50	175	50	175
Exploatering	–889	–23	–889	–23
Summa	**–839**	**152**	**–839**	**152**
25 Kortfristiga placeringar				
Avyttring kortfristiga placeringar	12 644	3 000	12 644	3 000
Anskaffning kortfristiga placeringar	–28 000	–15 000	–28 000	–15 000
Värdereglering kortfristiga placeringar	48	–226	48	–226
Summa	**–15 308**	**–12 226**	**–15 308**	**–12 226**
26 Investering i immateriella anläggningstillgångar				
Anskaffning enligt investeringsredovisningen	0	0	0	0
Summa	**0**	**0**	**0**	**0**
27 Investering i materiella anläggningstillgångar				
Anskaffning enligt investeringsredovisningen	–21 095	–23 601	–71 618	–86 402
Summa	**–21 095**	**–23 601**	**–71 618**	**–86 402**
28 Investeringsbidrag till materiella anläggningstillgångar				
Anläggnings- och anslutningsavgifter	0	330	0	330
Investeringsbidrag	0	0	0	10 094
Summa	**0**	**330**	**0**	**10 424**
29 Försäljning av materiella anläggningstillgångar				
Diverse mindre avyttringar	0	0	89	850
Summa	**0**	**0**	**89**	**850**
30 Investering i finansiella tillgångar				
Aktieägartillskott Oreälvens Kraft	0	–140	0	–140
Värdereglering finansiella tillgångar	–15	–2	–15	–2
Summa	**–15**	**–142**	**–15**	**–142**
31 Nyupptagna lån				
Nyupptagna lån koncern Orsa Vatten och Avfall AB	0	0	0	25 000
Summa	**0**	**0**	**0**	**25 000**

(tkr)	Kommunen		Koncernen	
	2021-12-31	2020-12-31	2021-12-31	2020-12-31
32 Långfristiga fordringar				
Medlemsinsats Kommuninvest	– 681	0	– 681	
Kommuninvest förlagslån återbetalning	0	1 000	0	1 000
Lån till Orsa SK multiskidbana	400	400	400	400
Andra långfristiga fordringar	0	0	– 33	– 20
Summa	**– 281**	**1 400**	**– 314**	**1 380**

Redovisningsmodell

I driftredovisningen beskrivs de enskilda verksamheternas budgeterade respektive redovisade kostnader och intäkter. Resultaträkningen utgår från intäkterna och kostnaderna i driftredovisningen sedan dessa summor har justerats med bland annat interna poster.

Investeringsredovisningens uppgift är att visa hur investeringsutgifterna under året har fördelat sig på olika verksamhetsområden.

Resultaträkningen redovisar intäkter och kostnader och visar hur årets resultat samt förändringen av eget kapital har uppkommit. Förändringen kan också erhållas genom att jämföra eget kapital mellan två redovisningsår. År 2020 var dock förändringen av eget kapital större än årets resultat. Det beror på en förändring av redovisningsprincip och att effekten av bytet har bokförts direkt mot eget kapital och inte via resultaträkningen.

Kassaflödesrapporten ger upplysning om hur medel har tillförts och använts. Ett positivt saldo på kassaflödesrapporten innebär således att en del av de tillförda medlen har använts till att förstärka likviditeten.

I balansräkningen redovisas kommunens finansiella ställning vid en viss tidpunkt. Här redovisas hur kommunens kapital har använts och anskaffats. Kapitalet används till olika slags tillgångar, som finansieras antingen av skulder i kombination med eller enbart eget kapital. Balansräkningens tillgångssida uppdelas i anläggnings- och omsättningstillgångar. Anläggningstillgångar är fast och lös egendom avsedd för stadigvarande innehav. Exempel på det är bland annat byggnader, maskiner och fordon.

Omsättningstillgångarna består av likvida medel och tillgångar som på kort tid kan omvandlas till likvida medel.

Skulderna uppdelas i långfristiga respektive kortfristiga skulder beroende på löptid. Eget kapital är differensen mellan tillgångar och skulder.

Redovisningsprinciper 2021

Kommunen följer kommunal bokförings- och redovisningslag samt de rekommendationer som Rådet för kommunal redovisning (RKR) utfärdat vad gäller redovisningen. Undantaget är redovisning av finansiell leasing.

I noterna till resultaträkningen lämnas upplysning om ej uppsägningsbara operationella **leasing**avtal. Några leasingobjekt är att betrakta som finansiell leasing enligt RKR R5. Nedan lämnas upplysningar om dessa avtal. Finansiella leasingavtal med en avtalstid överstigande tre år:

Avgifter (tkr)	2021	2020
– med förfall inom 1 år	660	957
– med förfall inom 1–5 år	1 327	1 333
– med förfall senare än 5 år	0	0

Det totala finansiella leasingbeloppet bedöms vara mycket lågt i förhållande till den totala balansomslutningen (cirka 0,5 procent) och skulle sannolikt inte påverka en ekonomisk bedömning av kommunens ställning.

Kommunalskatten har periodiserats enligt rekommendation nummer R2 från RKR. Det innebär att kommunen i bokslutet för år 2021 har bokfört den definitiva slutavräkningen för 2020 samt en preliminär slutavräkning för år 2021. Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på Sveriges Kommuner och Regioners (SKR) decemberprognos.

Kommunen följer RKR R2 vad gäller **avgift eller bidrag till anläggningstillgångar.**

Arbetsgivaravgifter har bokförts i form av beräknade, procentuella personalomkostnadspålägg i samband med löneredovisningen enligt SKR:s rekommenderade nivå.

Avsättningar och ansvarsförbindelser redovisas enligt RKR R9.

Pensionsskulden har beräknats av Skandikon enligt RKR:s rekommendation R10. Pensionsåtaganden som intjänats före år 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse i enlighet med den kommunala redovisningslagen.

Pensioner intjänade från och med 1998 redovisas som en avsättning i balansräkningen.

Semesterlöneskulden avser intjänade men ej uttagna semesterdagar. Skuld för okompenserad övertid har också beräknats och bokförts per den sista december.

Tillsammans med **skuld till timanställda med mera** för arbete som utförts i december 2021 och upplupen arbetsgivaravgift redovisas semesterlöneskulden och skuld för okompenserad övertid som en kortfristig skuld.

Kommunen följer RKR R4 för redovisning av **materiella anläggningstillgångar**. Anläggningstillgång bedöms en tillgång vara när anskaffningsvärdet uppgår till ett basbelopp (för närvarande 47,6 tkr) och den är avsedd för stadigvarande bruk eller innehav.

Anläggningstillgångarna värderas till anskaffningsvärde med avdrag för planenliga avskrivningar.

Avskrivningstiden för byggnader och tekniska anläggningar är 10–50 år samt för maskiner och inventarier 3–10 år. Linjär avskrivningsmetod tillämpas. En bedömning av anläggningarnas värde görs och i de fall där anläggningens värde bedöms ha varaktigt förändrats görs en justering av det bokförda värdet. För tillgångar i form av konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar.

Internräntan har beräknats med 1,25 procent på tillgångarnas bokförda värde enligt SKR:s rekommendation.

Komponentindelning av materiella anläggningstillgångar har införts från 2014 för befintliga tillgångar. För investeringar i nya anläggningar tillämpas komponentindelning och en komponent definieras som en utgift som är relativt stor i relation till den totala investeringen och bedöms ha en avvikande avskrivningstid. Årligen görs en bedömning av kvarvarande objekt i anläggningsreskontran om det finns något nedskrivningsbehov utifrån att anläggningen inte längre används, alternativt nyttjas som det var tänkt från början.

Prövning av om återföring av tidigare nedskrivning är motiverad genomförs vid upprättande av årsredovisning enligt RKR R6. Om återföring är motiverad görs en beräkning av tillgångens värde och återföringen redovisas i resultaträkningen.

Redovisning av **finansiella tillgångar och skulder** följer RKR R7.

Exploateringsfastigheter redovisas som omsättningstillgångar från och med 2009.

Osäkra fordringar, det vill säga kundfordringar äldre än 6 månader, har värdereglerats.

Kommunen följer i allt väsentligt RKR R13 **kassaflödesanalys** och RKR R14 **drift- och investeringsredovisning.**

Från och med 2020 följer kommunen RKR R15 avseende **förvaltningsberättelse** i stora drag. Arbetet med att anpassa förvaltningsberättelsen till den nya rekommendationen pågår fortlöpande.

Under år 2020 har **byte av redovisningsprincip** tillämpats enligt RKR R12. Bytet avsåg redovisning av anslutningsavgifter som från och med 2020 redovisas enligt RKR R2.

Kommunen följer RKR R16 om **sammanställda räkenskaper.** Den sammanställda redovisningen för koncernen har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Transaktioner och mellanhavanden mellan kommunen och dotterföretagen har eliminerats för att ge en rättvisande bild av koncernens totala ekonomi. I den kommunala koncernen ingår bolag där kommunen har minst 20 procents inflytande. Kommunen äger Orealvens kraft till 35 procent men inflytandet beräknas inte vara så stort att kommunens del av företaget ska konsolideras.

Från och med år 2020 konsolideras inte längre Nodava AB och Brandkåren Norra Dalarna enligt undantagsregler i RKR R16.

Driftredovisning 2021 Orsa kommun

Belopp i tkr	2021						2020
	Utfall Intäkter	Utfall Kostnader	Budget Intäkter	Budget Kostnader	Avvikelse Netto	Utfall Netto	Utfall Netto
Kommunfullmäktige	0	–2 362	0	–2 694	332	–2 362	–2 134
Kommunstyrelse	2 400	–30 935	1 942	–31 157	680	–28 535	–27 320
Utskott för Strategi	12 961	–33 384	12 634	–33 156	99	–20 423	–17 996
Utskott för Samhälle	24 192	–68 298	19 486	–64 939	1 347	–44 106	–41 903
Utskott för Lärande	21 760	–185 366	15 359	–184 864	5 899	–163 606	–162 551
Utskott för Omsorg	38 000	–205 405	25 394	–188 696	–4 103	–167 405	–161 079
Miljönämnd	13 457	–15 037	13 137	–15 043	326	–1 580	–1 960
Byggnadsnämnd	1 598	–6 602	1 600	–6 012	–592	–5 004	–4 091
Summa styrelse/ nämnder	**114 368**	**–547 389**	**89 552**	**–526 561**	**3 988**	**–433 021**	**–419 034**
Finansiering	548 834	–82 984	551 012	–99 975	14 813	465 850	449 725
Summa	**663 202**	**–630 373**	**640 564**	**–626 536**	**18 801**	**32 829**	**30 691**

Kommentar: Inga tilläggsanslag har tilldelats under året.

Investeringsredovisning 2021 Orsa kommun

(tkr)	2021						2020
	Anslag	Ombudgeterat	Tilläggsanslag	Totalt anslag	Utfall	Avvikelse	Utfall
Kommunstyrelse	0	744	0	744	0	744	156
Utskott för Strategi	400	0	0	400	200	200	0
Utskott för Samhälle	18 100	6 350	0	24 450	17 281	7 169	19 449
Varav stadsnät	*12 000*	*6 350*	*0*	*18 351*	*8 912*	*9 439*	*12 725*
Varav gator samt gatubelysning	*3 700*	*0*	*0*	*3 700*	*5 586*	*–1 886*	*4 955*
Utskott för Lärande	2 500	0	0	2 500	1 894	606	2 584
Varav IT	*1 500*	*0*	*0*	*1 500*	*1 161*	*340*	*1 744*
Utskott för Omsorg	1 000	688	0	1 688	1 720	–32	1 412
Varav fordon	*0*	*688*	*0*	*688*	*1 147*	*–459*	*1 345*
Miljönämnd	0	0	0	0	0	0	0
Exploateringsfastighet	1 500	977	0	2 477	889	1 588	23
Summa	**23 500**	**8 759**	**0**	**32 259**	**21 984**	**10 275**	**23 624**

2021-12-31 pågick följande större projekt:

	Totalt anslag	Upparb utgift
Stadsnät	73 901	117 014
Exploatering Lisselhed	25 060	5 169
Samförläggning VA och vägbelysning	9 100	11 511

Revisorerna i Orsa kommun

2022-04-26

Till
Fullmäktige i Orsa kommun
organisationsnummer 212000-2189

Revisionsberättelse för år 2021

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer har granskat den verksamhet som bedrivits i kommunstyrelsen, nämnderna och genom utsedda lekmannarevisorer den verksamhet som bedrivits i kommunens företag.

Styrelse, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Vi ska bedöma om årsredovisningens resultat är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som kommunfullmäktige beslutat om.

Genom utsedd lekmannarevisor i Orsa kommuns helägda bolag har även verksamhet och intern kontroll i dessa bolag granskats.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bilagan ”Revisorernas redogörelse”.

Vi bedömer att kommunstyrelse och nämnder i Orsa kommun i huvudsak har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att kommunstyrelsens och nämndernas interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål som fullmäktige uppställt.

Vi gör <u>ingen bedömning</u> av om resultatet av de verksamhetsmål som fullmäktige uppställt är tillräckligt för att uppnå god ekonomisk hushållning. Detta eftersom vi bedömer målstyrningen som otydlig samt att kommunstyrelsen inte gjort någon egen bedömning av resultatet som vi revisorer kan förhålla oss till.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för kommunstyrelse och nämnder samt de enskilda ledamöterna i dessa.

Vi tillstyrker att kommunens årsredovisning för 2021 godkänns.

Orsa kommun 26 april 2022

DocuSigned by:
84322FD1ED6249F...
Elsmari Laggar Bärjegård

DocuSigned by:
Susanne Andersson
F615123509EA46D...
Susanne Andersson

DocuSigned by:
Kåre Olsson
A72E41AE81C6459...
Kåre Olsson

DocuSigned by:
Elisabeth Langran
4DFB3DD3306B41B...
Elisabeth Langran

DocuSigned by:
Karolina Sandvik
29FF9C0275D1448...
Karolina Sandvik

Bilagor:

Revisorernas redogörelse (1)

Granskningsrapporter för lekmannarevision (2)

Ekonomisk redovisning verksamheterna

Ekonomisk översikt Kommunfullmäktige

Driftredovisning (tkr)	2021			2020	2019
Verksamhet	**Utfall**	**Budget**	**Avvikelse**	**Utfall**	**Utfall**
Kommunfullmäktige	334	511	177	300	343
Kommunalt partistöd	357	377	20	357	377
Revision	725	750	25	649	630
Valnämnd	7	0	–7	1	73
Överförmyndare	561	651	90	436	542
God man och förvaltare	378	405	27	391	392
Summa	**2 362**	**2 694**	**332**	**2 134**	**2 357**
Budgetavvikelse				454	481

Ekonomisk översikt Kommunstyrelse

Driftredovisning (tkr)	2021			2020	2019
Verksamhet	**Utfall**	**Budget**	**Avvikelse**	**Utfall**	**Utfall**
Politisk verksamhet	7 983	6 203	–1 780	7 604	8 831
varav medel till kommunstyrelsens förfogande	4 507	3 297	–1 210	4 837	5 671
Kommunchef	9 485	11 629	2 144	8 896	8 394
Ekonomi	4 887	4 752	–135	4 466	4 570
Personal	2 517	2 764	247	2 819	2 346
Löneservice	1 603	1 426	–177	1 543	1 435
Kommunikation	2 060	2 441	381	1 992	1 917
Summa	**28 535**	**29 215**	**680**	**27 320**	**27 493**
Budgetavvikelse				1 225	–1 442

Ekonomisk översikt Utskott för strategi

Driftredovisning (tkr)	2021			2020	2019
Verksamhet	**Utfall**	**Budget**	**Avvikelse**	**Utfall**	**Utfall**
Utskott för strategi	7	0	–7	1	1
Verksamhetsområdeschef service och utveckling	2 992	3 017	25	3 140	2 383
Gemensamt stöd	6 810	6 619	–191	6 026	5 963
Administrativt stöd	5 298	5 619	321	4 493	4 372
Utredning och utveckling	1 764	1 593	–171	1 923	2 741
Kostenhet	3 552	3 674	122	2 413	3 586
Summa	**20 423**	**20 522**	**99**	**17 996**	**19 046**
Budgetavvikelse				1 871	–416

Ekonomisk översikt Utskott för samhälle

Driftredovisning (tkr)	2021			2020	2019
Verksamhet	**Utfall**	**Budget**	**Avvikelse**	**Utfall**	**Utfall**
Utskott för samhälle	66	70	4	66	66
Verksamhetsområdeschef samhälle	2 010	1 959	–51	1 973	2 384
Näringsliv	3 348	4 049	701	2 242	3 737
Integration	–548	–400	148	–336	–5 033
Arbetsmarknad	5 763	5 908	145	6 083	6 138
Infrastruktur	13 857	14 957	1 100	13 644	16 823
Skog och mark	–291	570	861	–410	579
Fastighet	995	1 220	225	2 015	1 510
Kultur och bibliotek	6 515	6 808	293	6 136	6 894
Fritid	12 391	10 312	–2 079	10 490	10 288
Summa	**44 106**	**45 453**	**1 347**	**41 903**	**43 386**
Budgetavvikelse				2 611	–582

Ekonomisk översikt Utskott för lärande

Driftredovisning (tkr)	2021			2020	2019
Verksamhet	**Utfall**	**Budget**	**Avvikelse**	**Utfall**	**Utfall**
Utskott för lärande	114	120	6	88	131
Musikskola	4 638	4 666	28	4 596	4 464
Förskola	33 439	34 106	667	32 527	33 261
Grundskola/fritids	78 600	80 118	1 518	78 950	78 840
Grundsärskola	2 240	1 400	–840	1 421	1 674
Gymnasieskola	39 159	41 976	2 817	39 496	42 530
Insatser barn och unga	99	0	–99	75	0
Administration	5 217	5 380	163	5 298	4 587
Ej fördelade medel	100	1 739	1 639	100	300
Summa utbildningsverksamhet	**163 606**	**169 505**	**5 899**	**162 551**	**165 787**
Flyktingmottagning	0	0	0	0	–373
Summa totalt	**163 606**	**169 505**	**5 899**	**162 551**	**165 414**
Budgetavvikelse				2 778	–5 124

Ekonomisk översikt Utskott för omsorg

Driftredovisning (tkr)	2021			2020	2019
Verksamhet	**Utfall**	**Budget**	**Avvikelse**	**Utfall**	**Utfall**
Utskott för omsorg	49	200	151	79	98
Färdtjänst	562	990	428	808	1 000
HS-enhet	14 102	15 548	1 446	14 338	14 025
Äldreomsorg	75 454	72 239	–3 215	74 661	70 353
Socialpsykiatri	2 294	2 463	169	2 176	2 034
LSS	27 989	27 652	–337	28 001	26 054
Individ- och familjeomsorg	12 182	10 241	–1 941	10 733	12 352
Insatser vuxna	3 946	3 250	–696	3 368	2 964
Insatser barn och ungdom	8 944	6 520	–2 424	5 474	4 537
Ekonomiskt bistånd	7 070	7 034	–36	7 014	8 960
Familjerätt/familjerådgivning	1 498	1 605	107	1 468	1 412
Flyktingmottagning	–1 312	–500	812	–1 319	–3 550
Administration	14 504	15 658	1 154	14 456	14 770
Ej fördelade medel	0	402	402	0	0
Summa verksamhet	**167 282**	**163 302**	**–3 980**	**161 257**	**155 009**
Projekt	123	0	–123	–178	–53
Summa totalt	**167 405**	**163 302**	**–4 103**	**161 079**	**154 956**
Budgetavvikelse				–520	948

Ekonomisk översikt Miljönämnd

Driftredovisning (tkr)	2021			2020	2019
Verksamhet	**Utfall**	**Budget**	**Avvikelse**	**Utfall**	**Utfall**
Miljönämnd	133	146	13	148	159
Energirådgivning	0	0	0	8	19
Administration miljö och hälsa	829	873	44	920	953
Livsmedel	168	107	–61	161	201
Miljötillsyn	52	432	380	433	409
Kalkning	134	131	–3	115	99
Naturvård	264	217	–47	176	249
Summa	**1 580**	**1 906**	**326**	**1 961**	**2 089**
Budgetavvikelse				–89	–196

Ekonomisk översikt Byggnadsnämnd

Driftredovisning (tkr)	2021			2020	2019
Verksamhet	**Utfall**	**Budget**	**Avvikelse**	**Utfall**	**Utfall**
Byggnadsnämnd	112	157	45	115	155
Stadsbyggnad administration	1 326	1 129	–197	1 126	1 244
Bygglovsenhet	442	810	368	728	741
Planenhet	1 672	782	–890	690	433
Översiktsplan	221	0	–221	0	172
Kart-, mät- och GIS-enhet	760	982	222	855	812
Bostadsanpassning	471	552	81	577	537
Summa	**5 004**	**4 412**	**–592**	**4 091**	**4 094**
Budgetavvikelse				–84	23

Produktion: Fernemo Information & Grafik AB
Anette Ivarsson, layout

Orsa kommun
Box 23, 794 21 Orsa
0250-55 21 00
orsa.kommun@orsa.se